

UiT Norges arktiske universitet

Fakultetet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

«Katti e dokker ferdig på jobb?»

Stilistisk variasjon i en gruppechat på Messenger

Martine Berg

Mastergradsoppgave i nordisk språk ved lektorutdanningen trinn 8-13, NOR-3982

Mai 2021

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Bakgrunn for studien og CMC-forskning i Norge	2
1.2	Problemstilling	3
1.3	Struktur på oppgaven	4
2	Teori	5
2.1	Interaksjonell sosiolingvistikk.....	5
2.2	CMC-forskning	6
2.3	Språklige praksisfellesskap	7
2.4	Språklige normer og stilistiske ressurser.....	9
3	Metode.....	15
3.1	Å forske i eget praksisfellesskap	16
3.2	Datainnsamling.....	18
3.3	Kategorisering av empirisk materiale	19
3.4	Reliabilitet og validitet	23
4	Analyse.....	25
4.1	Dialekt	25
4.2	Emoji	31
4.3	Ortografisk ekspressivitet.....	38
4.4	Skrivefeil	43
4.5	Oppsummering av analysen	49
5	Diskusjon.....	51
6	Avslutning	57
7	Referanseliste	60
	Vedlegg 1: informasjonsskriv til informantene.....	63
	Forespørselens bakgrunn og formål	63

Forord

«Å himmel og pannekaka!» var mamma og pappas reaksjon da jeg fikk studieplass på lektorutdanningen. Nå, noen år senere, med en masteroppgave ferdig i tide, tenker jeg at uttrykket aldri har passet bedre. Å beskrive de siste årene i et forord er vanskelig. Studielivet føles nærmest ut som en bisarr drøm; jeg hadde jo nettopp innføring i moderne språkstruktur, blunket, og skulle plutselig skrive masteroppgave.

En masteroppgave ville det ikke ha blitt uten min fantastiske veileder Hilde Sollid. Du har på kort tid hjulpet meg til å få dette prosjektet opp å gå, uten å nøle. Det har vært en intensiv periode, men ved hjelp av din kunnskap og enorme omsorg, samt interesse for dette prosjektet, har jeg klart å ro båten i en eller annen havn. Tusen takk for et godt samarbeid!

Heldigvis har jeg også 11 flotte venninner som har samtykket til å delta i dette forskningsprosjektet, noe som har gjort det plutselige mastersjokket litt mildere. Tusen takk til mine kjære informanter, som jeg dessverre ikke kan nevne med navn, for deres verdifulle bidrag og vennskap både offline og online.

En stor takk rettes også til forelesere, didaktikere og medstudenter som har fulgt meg gjennom dette studieforløpet. En særlig takk går til mine gode venner på masterkontoret, som selv etter lange dager evner å se lyset i tunnelen. Det har vært en ære å dele kontor med dere!

Tusen, tusen takk til min utrolige familie som har stått stødige som fjell, eller Berg, når det har stormet som verst. Takk for at dere heier på meg, og støtter meg i det jeg gjør. Takk for all mulig form for hjelp, til alle døgnets tider. Dere er de viktigste i livet mitt.

Den største takken går imidlertid til min beste venninne Guro H. Mikkelsen, og min lillesøster Sara S. Berg. Dere er mine største motivatorer, og livets beste venner. Det er ikke så mye annet å si enn «tja, søstrene e vel her». For alltid. Denne oppgaven er til dere.

Tromsø, mai 2021

Martine Berg

Sammendrag

Denne sosiolingvistiske studien av *computer-mediated communication* (CMC) tar utgangspunkt i 3042 ytringer postet i løpet av en tidsperiode på et halvt år i en gruppechat på Messenger. Gruppechatten består av 12 kvinnelige deltakere i starten av tjuårene, der jeg selv er en av de som deltar i chatten. Studien representerer den brukerorienterte tradisjonen i CMC-forskningen, og støtter opp om synet om at språkbruk på og utenfor nettet bør studeres i sammenheng. Oppgaven undersøker hvilke stilistiske ressurser deltakerne bruker, samt hvilken funksjon disse ressursene har. Studien er kvalitativ, og min relasjon til deltakerne er sentral i tolkningen av funksjonen til de stilistiske ressursene som kartlegges. Stilistiske trekk i materialet omfatter fire analysekategorier: dialekt (*katti*), emoji'er, ortografisk ekspressivitet (*plizzzzz*) og skrivefeil (*lei i mutt navn*). Ressursene har dels understrekende/forsterkende og ekspressive formål. I analysen av materialet ser en at det eksisterer normer for hvordan de stilistiske ressursene skal brukes i gruppen. Samtalestilen og samtaleemnene i gruppechatten reflekterer i stor grad interaksjonsstilen mellom deltakerne utenfor nettet. Vennskapelige relasjoner er styrende for de stilistiske ressursene som brukes i chatten. Bruken av stilistiske ressurser bygger opp under praksisfellesskapets sentrale prinsipper, og gjenspeiler i stor grad gruppechattens overordnede sosiale funksjon – å styrke, støtte og bevare vennskap, i skjæringspunktet mellom interaksjonen offline og online.

1 Innledning

Å være sosial i dag innebærer ikke bare å interagere med andre mennesker i det fysiske rom, eller over en telefonsamtale. Med internettets utvikling har nye plattformer for kommunikasjon oppstått, noe som har endret måten vi er sosiale på. Nettbasert kommunikasjon har i dag blitt en normal praksis for aller fleste. Bare fra telefonen min kan jeg kommunisere med nesten hvem som helst på applikasjoner som E-post, Messenger, Facebook, Instagram og Snapchat. Nettbaserte former for interaksjon tilbyr oss nye måter å bruke språket på, noe som har gjort det til et interessant forskningsfelt innenfor sosiolingvistikken. Språket på sosiale medier er i dag en stor del av vår måte å bruke språk på i hverdagen, og er derfor interessant å studere nærmere.

Dette prosjektets forskningsobjekt er språkbruk på den sosiale nettverkstjenesten Messenger. Språkbruken foregår i en lukket gruppechat med 12 kvinnelige deltakere i starten av tjuårene, der jeg selv er en av deltakerne. Mer spesifikt er fokuset rettet mot bruk av stilistiske trekk i interaksjon online. Messenger var tidligere knyttet til det sosiale mediet Facebook, og fungerte på den tiden som Facebooks meldingstjeneste. Messenger er i dag en uavhengig kommunikasjonskanal, og kan på mange måter ses på som en erstatter for SMS – særlig hos unge (Strand, 2018, s. 1). I dag oppleves det også kanskje som like vanlig å være deltaker i gruppevirksomheter online, som offline. Språktrekkene i denne gruppechatten blir med dette interessant å studere nærmere. Ikke bare fordi Messenger er en utbredt kommunikasjonsarena blant unge i dag, men også fordi det kan gi et innblikk i unges språklige praksiser på nettet.

Som kommende norsklektor har dette også relevans for mitt fremtidige yrke. Det er grunn til å anta at fremtidige elever bruker denne kommunikasjonsarenaen, og har lignende språklige praksiser på nettet. Forskningen kan derfor bidra til å gi meg grunnleggende forståelse for elevenes språklige arena, noe som er interessant for meg som lektor. I og med at skriftspråkskompetanse også utvikles gjennom digital språkbruk, vil dette potensielt også bidra til å gi meg større innsikt i unges språklige praksiser i dag. Ved å trekke medier og ungdomskultur inn i undervisningen, kan det også være en inngang til å bevisstgjøre elever på egne språklige praksiser på digitale kommunikasjonsarenaer.

1.1 Bakgrunn for studien og CMC-forskning i Norge

Forskningsfeltet som interesserer seg for språkbruk på nettet kalles *computer-mediated communication* (CMC). Interessen min for CMC startet for to år siden, da jeg ble introdusert for Thor Magnus Lande (2017) masteroppgave «*My kjedelige grena i ol ass*». *Stilistisk variasjon i en gruppechat på Facebook*. Med utgangspunkt i en gruppechat på Facebook (nå Messenger), studerte Lande stilistisk variasjon blant unge menn. Han så på språk og samtale i gruppechatten, og konkluderte blant annet med at det sosiale livet på og utenfor nettet bør ses i sammenheng. Han fant også ut at personlig og sosial identitet kommer tydelig til uttrykk i chatten, samt at kombinasjonen av de stilistiske ressursene kunne sies å bidra til en samtalestil med klare sosiale funksjoner (Lande, 2017, s. 103). Sjargongen i gruppechatten gjenspeilet i stor grad sjargongen utenfor nettet, og var sentral for å bidra til fellesskap og gruppetilhørighet (s.st.).

Det som umiddelbart fanget min oppmerksomhet, var at mange av de stilistiske ressursene han analyserte, er ressurser jeg selv var vant til å bruke. Emojier, ortografisk ekspressivitet og dialekt, som Lande undersøkte, er vanlige trekk jeg selv bruker i kommunikasjon med mine venner. Avslutningsvis i oppgaven sin pekte han fremover mot videre forskning, og skrev at det ville ha vært interessant å gjennomføre en lignende studie med kvinnelige deltakere (Lande, 2017, s. 105). Landes prosjekt og funn inspirerte meg til å gjøre en lignende forskning, noe som vil si at hans oppgave vil være et viktig bakteppe og referansepunkt i denne oppgaven.

Et moment som har vært i fokus for flere CMC-forskere, er dialekt. Øystein Alexander Vangsnes (2019) har studert tre nordnorske tekster fra sosiale medier, som alle inneholder variert bruk av dialekt. Tekstprøvene viste at det i stor grad kan variere hvor sterkt dialektpreget tekster i sosiale medier kan være (Vangsnes, 2019, s. 102). Han mener at dialektbruken på digitale plattformer kan være stor fordi sosiale medier trekker skriftspråket i retning av talespråket, som for mange vil være dialekten deres (s.st.). Det kan komme av at det er et privat medium, noe som kan gjøre terskelen for å skrive dialektnært lavere (Vangsnes, 2019, ss. 106-107).

Liv Ragnhild Evjen (2011), Solveig Elise Strand (2018) og Geir Heggås Bakkevoll (2019) har også skrevet masteroppgaver om CMC. Hovedfokuset i disse oppgavene er nettopp bruk av dialekt i sosiale medier. Første og sistnevnte ser på bruk av dialekt knyttet til henholdsvis debattforum i nettaviser og politiske debatter, mens Strand ser på bruk av dialekt og bokmål i Messenger. Felles for disse oppgavene er at de undersøker skriftlig empiri som gjenspeiler

hvordan dialekt faktisk kan brukes i sosiale medier, samt de sosiale aspektene som knyttes til det å skrive på dialekt. Av disse studiene er det kanskje Strands prosjekt som ligner mitt eget prosjekt i størst grad, fordi hun undersøker språklige praksiser i den samme kommunikasjonsarenaen som jeg studerer.

At det innenfor CMC-forskningen har blitt viet mye rom til bruk dialekt, er kanskje ikke så rart. I en spørreundersøkelse fra 2016, på oppdrag fra språkrådet, svarte nesten 30 prosent av 1028 respondenter at de ofte skriver på dialekt i private sosiale sammenhenger (Vangsnes, 2019, s. 94). Spørreundersøkelsen viser at unge språkbrukere er respondentgruppen som gjør dette i størst grad, der over 50 prosent under 30 rapporterte at de gjorde dette. Undersøkelsen avdekket også geografiske forskjeller, hvor 45 prosent av nordnorske og 42 prosent av midtnorske språkbrukere rapporterte at de skrev dialekt i private sammenhenger (s.st.). Til sammenligning rapporterte 16 prosent fra Oslo, 20 prosent fra Østlandet forøvrig og 36 prosent fra Vestlandet at de skrev på dialekt i sosiale medier (s.st.). Funnene fra undersøkelsen er imidlertid basert på selvrapportering, og inneholder lite informasjon om hvordan eller hvorfor språkbrukerne gjør dette.

1.2 Problemstilling

Jeg ønsker i dette prosjektet å plukke opp tråden som Lande (2017) introduserte avslutningsvis i sin oppgave, og studere språkbruk på nettet blant kvinnelige deltakere. Med utgangspunkt i ytringer fra en gruppechat på Messenger, hvor jeg har mulighet til å studere faktisk språkbruk, ønsker jeg å se nærmere på bruk av stilistiske ressurser. Målsettingen med denne oppgaven er derfor å undersøke:

Hvilke stilistiske ressurser anvender deltakerne i dette kvinnelige praksisfellesskapet, og hvilken funksjon har disse ressursene?

Problemstillingen indikerer at *stil* og *praksisfellesskap* er viktige begreper i tilnærmingen. Begrepene vil jeg redegjøre for i henholdsvis del 2.4 og 2.3. For å besvare problemstillingen har jeg kategorisert materialet, med mål om å få en oversikt over språklige trekk som gjør seg gjeldende i materialet. Ressursene som analyseres i denne oppgaven er i stor grad basert på Landes utvalg, noe som har ført til at jeg har måttet gjøre noen valg for hvilke ressurser jeg skal analysere og ikke. Bakgrunnen for valg av trekk vil bli fremstilt i del 3.3. I og med at jeg lener meg tungt på Landes oppgave, vil oppgaven inneholde flere av de samme momentene når det

gjelder teori og metode. Jeg vil også sammenligne våre funn når det gjelder bruk og funksjon av stilistiske ressurser i kapittel 4 og 5.

1.3 Struktur på oppgaven

I kapittel 2 vil jeg kort presentere, og orientere meg innenfor, den lingvistiske tradisjonen. Jeg vil også se på CMC-forskningens utvikling. Deretter ser jeg nærmere på begrepene *språksamfunn* og *praksisfellesskap*, i lys av forskningens utvikling. I tillegg vil jeg gjøre rede for begrepene *stil*, *identitet*, og *norm*, som vil være sentrale begreper for å besvare oppgavens problemstilling.

Kapittel 3 vil inneholde en beskrivelse av oppgavens metodiske tilnæringsmåte. Jeg vil først ta for meg relasjonene mellom deltakerne utenfor nettet, og se nærmere på hva det innebærer å forske i eget praksisfellesskap. Deretter vil jeg greie ut om hvordan materialet er samlet inn, før jeg utdyper hvordan materialet er kategorisert. I forbindelse med kategorisering av materialet, vil jeg presenterer de fire analysekategoriene som danner grunnlaget for analysen. Til slutt vil jeg diskutere oppgavens reliabilitet og validitet.

Videre vil jeg i kapittel 4 presentere ytringer som støtter opp om funn i de etablerte analysekategoriene. Jeg vil ta for meg dialekt, emoji'er, ortografisk ekspressivitet og skrivefeil i kronologisk rekkefølge, og sammenligne funnene med funnene Lande (2017) fant i sin studie. I slutten av kapittelet vil jeg oppsummere de viktigste funnene fra analysen.

I kapittel 5 vil jeg diskutere funnene fra kapittel 4 opp mot det teoretiske rammeverket som presenteres i kapittel 2. Her vil begrepene *stil*, *norm* og *identitet* være særlig gjeldende for å beskrive funksjonen til de stilistiske ressursene som brukes av praksisfellesskapet. Jeg vil også diskutere kjønnsmessige likheter og forskjeller i bruk av disse ressursene.

Avslutningsvis, i kapittel 6, vil jeg samle perspektivene fra analysen og diskusjonen, for å besvare problemstillingen. Til sist vil jeg presentere noen tanker om temaer som kan være interessante å utforske nærmere i fremtiden.

2 Teori

Problemstillingen min handler om å kartlegge bruk av stilistiske ressurser, samt diskutere hvilken funksjon disse stilistiske ressursene har. Jeg vil i dette kapitlet løfte frem teorier som kan være med på å belyse dette. Del 2.1 vil være et bakteppe for selve prosjektet, der jeg plasserer meg innenfor den lingvistiske språktradisjonen. I del 2.2 gjør jeg kort rede for CMC-forskningens utvikling, før jeg også her plasserer prosjektet mitt innenfor denne forskningstradisjonen. Del 2.3 vil inneholde en begrepsavklaring om hvorvidt jeg anser deltakerne i gruppechatten som et språksamfunn eller et språklig praksisfellesskap. I del 2.4 vil jeg forklare begrepene *stil*, *identitet* og *norm*, samt se på hvordan disse henger sammen. I dette delkapitlet vil jeg også se nærmere på stilvalg og kjønn.

2.1 Interaksjonell sociolingvistikk

Språkvitenskapen, lingvistikken, består av mange ulike dimensjoner. Innenfor språkvitenskapen finnes det blant annet forskere som søker etter ny kunnskap om grammatikk eller semantikk, noen forsker på hvordan språket fungerer som et sosialt fenomen, og noen studerer endringer i talemålet. Den lingvistiske faghistorien er mangfoldig, og innebærer alt fra spørsmål om hvordan språket i det hele tatt oppsto, til diskusjoner om språkvitenskap som et naturvitenskapelig eller humanistisk domene. Debatten fra 1800-tallet, om språk som nettopp et humanistisk eller naturvitenskapelig fagfelt, har skapt rom for to tilnæringsmåter til språk (Hårstad, Lohndal, & Mæhlum, 2017, s. 15). Hårstad, Lohndal og Mæhlum (2017, s. 16) understreker at språket har en dobbel, *ontologisk*, status, og anerkjenner språket og språkvitenskapen som både natur og kultur. Språkets tvetydige status inkluderer to dimensjoner der språket på en side er et objekt som tilhører mennesket biologisk, men på en annen side også et fenomen som hører til det sosiale og kulturelle ved mennesket (s.st.). Forfatterne lanserer retningen «sosiokulturell lingvistikk», men påpeker samtidig at dette er et relativt nyetablert begrep i faghistorien, noe som har resultert i at det ikke finnes noen konsensus blant forskere om hva som ligger i denne termen (Hårstad, Lohndal, & Mæhlum, 2017, s. 94). De foreslår likevel å la termen inkludere alle retninger som arbeider med språk, kultur og samfunn (s.st.).

Stammen, den sosiokulturelle lingvistikken, strekker seg ut i flere grener med ulike tradisjoner og metoder for å forske på språk. Ut fra Hårstad, Lohndal og Mæhlums (2017, s. 94) forståelse av begrepet, inkluderer denne forskningstradisjonen blant annet *variasjonell sociolingvistikk*, til tross for at sosiokulturell lingvistikk tidvis betraktes som en motpol til variasjonistiske tradisjoner (s.st.). Variasjonell sociolingvistikk strekker seg tilbake til William Labovs (1966)

studie av innfødte newyorkeres språkbruk og språklige variasjon. Denne tradisjonen er opptatt av nettopp variasjonen i språket, og undersøker sammenhengen mellom språklig variasjon og overordnede samfunnsmessige strukturer (Monka, 2018, ss. 31-32). Som en videreføring av tradisjonen er interaksjonell sosiolingvistikk også interessert i å undersøke hvordan ulike ressurser, som eksempelvis kodeveksling, emoji'er og dialekt, kan støtte språkbrukernes kommunikative behov og mål (Røyneland, 2008, s. 49). Interaksjonell sosiolingvistikk interesserer seg altså for det *interaksjonelle*, som innebærer spørsmål om hvorfor språkbrukere har et behov for å variere språket sitt i samhandling med andre. Interaksjonell sosiolingvistikk ligner på variasjonistiske tradisjoner i den forstand at forskere innenfor begge tradisjonene er interessert i å undersøke *hvordan* språkbrukere varierer språket sitt. Den interaksjonelle sosiolingvistikken er imidlertid også interessert i å undersøke *hvorfor* språkbrukere gjør dette, noe som resulterer i andre vinklinger og fokusområder i forskningen (Røyneland, 2008, s. 53).

Fokusområdet mitt i dette prosjektet er språkbruken til deltakerne i en gruppechat på Messenger. På et vis ville det ha vært naturlig å plassere prosjektet innenfor variasjonistiske tradisjoner, fordi jeg ønsker å undersøke hvilke stilistiske ressurser deltakerne bruker – altså hvordan de varierer språket sitt. Samtidig er jeg interessert i å undersøke hvilken funksjon de stilistiske ressursene har, noe som kan knyttes til spørsmål om hvorfor deltakerne varierer språkbruken sin. Jeg vil derfor presisere at jeg i denne oppgaven undersøker både *hvordan* og *hvorfor* deltakerne bruker stilistiske ressurser, noe som indikerer at dette prosjektet hører til den interaksjonelle sosiolingvistikken.

2.2 CMC-forskning

Begrepet *Computer-Mediated Communication (CMC)* viser altså til forskningsfeltet som interesserer seg for språkbruk på internett. Som forskningsfelt anses CMC som relativt ferskt og dynamisk, som altså stadig er i utvikling. De første studiene innenfor dette forskningsfeltet ble publisert på 1980-tallet, og siden 1990-tallet har CMC for alvor blitt ansett som et attraktivt forskningsfelt (Stæhr A. , 2015, ss. 154-155). Hårstad (u.u.) omtaler den tidligere CMC-forskningen fram til 1990 som «den første bølgen», en term som viser til forskernes interesse for *mediespesifikke* trekk. Denne tradisjonen kalles for den medieorienterte tradisjonen. I et temanummer av *Journals of Sociolinguistics* poengterer Androutsopoulos (2006, s. 420) videre at man i den medieorienterte tradisjonen var særlig opptatt av spesifikke språktrekk innenfor CMC-forskningen. Han eksemplifiserer det blant annet gjennom forståelsen av «language of e-mails», som omfatter funksjonelle elementer som er sentrale for å identifisere e-post som en

språklig variasjon (s.st.). Han trekker frem Dürsteids begrep *Mythos Netzsprache* (*nettspråkmyten*) som viser til en populær oppfatning av CMC som et distinkt, homogent språkssystem som kun forstås av personer som deltar. Forfatteren påpeker at denne populære oppfatningen er feilaktig, fordi kommunikasjon som foregår på internett ikke nødvendigvis er så forskjellig fra annen språkbruk (Androutsopoulos, 2006, s. 421).

Et moment som har fått lite oppmerksomhet i den medieorienterte CMC-forskningen, er de sosiale aspektene ved kommunikasjon på internett. Androutsopoulos (2006, s. 421) fremhever det sosiale mangfoldet av språkbruk i CMC, og påpeker at karakteristiske trekk ved «CMC-språket» i dag forstås som ressurser som brukere benytter seg av i kommunikasjon i ulike kontekster. Denne utviklingen bør ses i sammenheng med teknologiens utvikling, der framveksten av tekstarenaer som Facebook (2004), Twitter (2006) og Instagram (2010) har skapt rom for virtuelle arenaer hvor aktører handler ved hjelp av mange språklige ressurser (Hårstad, 2021, s. 6). Dette har bidratt til nye forskningsfokus hvor man i dag legger mindre vekt på mediet i seg selv, og større vekt på språkbrukerne og de sosiale situasjonene hvor språkbruk kommer til uttrykk. Interessen for spesifikke språklige trekk har utviklet seg til en større interesse for sosiale aspekter av CMC, der relasjonen mellom den sosiale konteksten og språket som brukes i disse kontekstene legges under lupen (Stæhr, 2015, s. 155). Vi snakker derfor i dag om en *brukerorientert* tradisjon.

I denne oppgaven vil ikke fokuset mitt ligge på selve mediet. Min forståelse av applikasjonen *Messenger* innebærer ikke et syn på mediet som en egen språklig variasjon. De sosiale aspektene hos språkbrukerne er derimot viktigere enn mediet i som sådan. Mitt fokus vil være på selve brukerne, eller deltakerne, og derfor det sosiale aspektet av CMC. I og med at jeg ønsker å undersøke hvilke stilistiske ressurser som kan sies å kjennetegne språkbruken i den konteksten som gruppechatten utgjør, vil det ikke bare være naturlig å plassere prosjektet mitt innenfor interaksjonell sosiolingvistik, men også innenfor den brukerorienterte CMC-tradisjonen.

2.3 Språklige praksisfellesskap

I den brukerorienterte tradisjonen av CMC er det selve brukerne som står i sentrum. I dette prosjektet utgjør brukerne deltakerne, eller gruppen, i gruppechatten. Innenfor lingvistikken har det vært vanlig å anse grupper som *språksamfunn*. Begrepet språksamfunn har likevel en svakhet ved seg i form av at det har blitt brukt om svært ulike samfunn, og likeså blitt definert på svært ulike måter. Felles for definisjonene av dette begrepet er at de undersøker om områder

som f.eks. kan avgrenses geografisk eller sosialt, også kan avgrenses lingvistisk (Røyneland, 2008, s. 31). Hva som regnes som et språksamfunn vil til syvende og sist variere ut fra ståstedet til enhver forsker. Dersom en som forsker vektlegger et felles lingvistisk system, går en ut fra at det skal være definerte språklige ulikheter mellom medlemmene i et språksamfunn og de utenfor. Andre vil mene at det er et samfunn med homogene normer for forståelse og tolkning. Røyneland (s.st.) trekker frem William Labovs (1972) forståelse av språksamfunn som en gruppe mennesker «[...] som deler eit sett av sosiale normer og haldningar til språk, sjølv om dei kanskje ikkje bruker dei same språklege formene.». Eckert (2000, s. 34) diskuterer også termens svakere sider, og mener at begrepet språksamfunn har en tendens til å insinuere en kombinasjon av bosted og daglig aktivitet. Hun argumenterer for at oppfattelsen om et samfunn som en statisk enhet potensielt vil utelukke endring, og poengterer at samfunn er sosiale kreasjoner i endring (s.st.).

Et begrep som i de senere årene har blitt hyppigere anvendt er *Community of Practice*, som oversatt betyr *praksisfellesskap*. Både Røyneland (2008, s. 32) og Eckert (2000, s. 35) foreslår å bruke denne termen, da den tar høyde for et fellesskap i endring og utvikling. I denne termen ligger det en interesse for «*her-og-no interaksjonar, praksis og identitet*.» (Røyneland, 2008, s. 32). Eckert (2000, s. 35) forstår praksisfellesskap som en gruppe samlet rundt en felles virksomhet. Denne forente gruppen deler gjerne ulike praksiser som tanker, verdier, måter å gjøre ting på og måter å prate på, der disse praksisene kan ses på som en funksjon av deres felles aktive engasjement. Hun legger også til at begrepet er attraktivt fordi det innebærer en gjensidighet mellom individ, gruppe, aktivitet og mening (s.st.).

Begrepet bør likevel ikke betraktes som et oppgjør med begrepet språksamfunn, men kanskje snarere ses på som en videreføring av termen (Røyneland, 2008, s. 32). Begreppskiftet betyr ikke at språksamfunn ikke lengre regnes som en relevant term innenfor sosiolingvistikken, men det uttrykker en endring i forskningsfokuset der interessen for system og sammenheng har minket. Den nye termen viser imidlertid til en interesse for hvordan kjønn, alder, klasse osv. påvirker språkbrukerne, og hvordan språket deres endres og utvikles gjennom sosial praksis (Røyneland, 2008, s. 33).

Målsettingen med denne oppgaven er å undersøke både hvordan og hvorfor deltakerne bruker stilistiske ressurser i samhandling med hverandre. Deltakernes språkbruk i gruppechatten kan ikke beskrives som vesentlig forskjellig fra språkbruken deres utenfor gruppechatten. Deltakerne er aktive i andre gruppechatter, de chatter med andre mennesker og deltar i ulike

sosiale sammenkomster. En kan ikke utelukke at deltakerne skriver på lignende måter eller bruker lignende ressurser i andre sosiale settinger. Et poeng er derfor at en ikke kan forfekte at det finnes grunnlag til å si at det eksisterer definerte språklige ulikheter mellom dette språklige fellesskapet og andre fellesskap. Dette poenget svekker muligheten til å anvende begrepet språksamfunn når en snakker om dette fellesskapet, særlig om en støtter Labovs (1972) forståelse av språksamfunn som nærmest et homogent samfunn.

Tatt i betraktning at deltakerne kan variere språkbruken sin på lignende måter i andre settinger, er det lite som tilsier at gruppechatten bør betraktes som et språksamfunn. Gruppechatten bør heller betraktes som en arena for et fellesskap i endring, der deltakerne eksempelvis deler ulike tanker, verdier og måter å prate på. I og med at jeg ikke vil forske på CMC som et eget språkssystem knyttet til et spesifikt medium eller samfunn, men fokusere på brukerne og de stilistiske ressursene de bruker, anser jeg det derfor som mer hensiktsmessig å omtale deltakerne i gruppechatten som et praksisfellesskap.

2.4 Språklige normer og stilistiske ressurser

Begrepet *stil* kan referere til en rekke ulike elementer. Det kan eksempelvis omfatte hårsstil, klesstil, måter å sminke seg på, måter å prate på osv. Stil, eller *stilisering*, viser til alt det som enkeltindividet kan, men også må, velge blant i hverdagen (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 38). Dette inngår i et distinksjonssystem, et adskillelssystem, som styres av sosiale meninger. I et slikt system vil distinksjonenes betydning avgjøres av kontekst og fellesskap. Hårstad & Opsahl (2013, s. 39) påpeker at nærmest alle bevegelser, gjenstander, ytre former o.l. kan bli til stiltrekk så lenge de fylles med et visst meningsinnhold. Et sentralt poeng er derfor at et stiltrekk først regnes som anvendelig når det er knyttet til et meningsfellesskap. Det må med andre ord finnes flere individer som forstår og tolker stiltrekket på en bestemt måte, for at det skal regnes som et stiltrekk.

Stil får også relevans i CMC-sammenheng. For å ta et eksempel velger jeg å trekke frem Røyneland som i forskningen *Virtually Norwegian: Negotiating language and identity on YouTube* (2018) har sett på ulike stilistiske ressurser knyttet til mobbing av immigranter og forhandlingen av den norske identiteten deres. Studien gikk blant annet ut på å undersøke en rap-video på YouTube av artisten «Pumba», som tok opp tema som tilhørighet og identitet, samt kommentarfeltet til videoen. Flere av kommentarene som ble postet i tilknytning til artistens musikkvideo inneholdt CMC-trekk som bruk av ulike språk og dialekter, emotikoner, forkortelser og ikke-standard språk (Røyneland, 2018, s. 21). Røyneland poengterer at dette er

typiske CMC-trekk, og at det illustrerer hvordan CMC tilbyr språkbrukere en måte å samhandle på ved bruk av ulike stilistiske ressurser som eksempelvis dialekt og emotikon (s.st.). Dialekt er en ressurs som går igjen i flere av kommentarene i kommentarfeltet, slik som i disse:

MrNO: Jævla svartsvidde jævla, hut dåkker te hæsika, fette kræftfræmkallanes musikk :)
(Røyneland, 2018, s. 12)

...

Edward: -fra en ekte nordmann, I love all my foreign friends! å æ hate alle rasistiske nordmenn, vi har oss sjøl å takk for dem kriminelle vi har, norsk eller ikke. Så ha testikla/eggstokka å face up to that shit! Pumba e kos <3
(Røyneland, 2018, s. 13)

Den første kommentaren uttrykker sterk misnøye til musikken, og har et rasistisk motivert innhold. I den andre kommentaren understreker brukeren *Edward* at han er en *ekte* nordmann, og ytrer samtidig at han hater alle rasistiske nordmenn. Røyneland understreker at disse ytringene understreker ulike motiver, og at funksjonen til dialektbruk i denne sammenhengen kan synes å ha motstridende formål (Røyneland, 2018, s. 22). Dialektytringer med rasistisk innhold, slik som vist ovenfor, kan forstås som et signal om overdreven nasjonalisme. Edwards kommentar viser likevel at dialektytringer også kan være et uttrykk for den nasjonale ektheten (s.st.). Dialektytringene nevnt ovenfor kan derfor sies å ha ulike funksjoner, fordi dialekt ikke kan sies å anvendes kun for å fremme ett formål. Et sentralt poeng med stilistiske ressurser er at de konstrueres og forhandles av mennesker, ergo – ressursene får mening i fellesskap. Jeg anser det derfor som relevant å understreke at det stilistiske trekket «dialekt», i likhet med andre stilistiske trekk, ikke vil ha lik funksjon i alle fellesskap.

Å skrive på dialekt kan altså ha ulike kommunikative og sosiale formål. I Landes (2017) masteroppgave var de fleste av deltakerne fra Østlandet, noe som kan ha resultert i at skrivemåten deres ikke varierte stort fra standardformer for bokmål. To av deltakerne var imidlertid ikke fra Østlandet, men snakket og skrev svensk og trøndersk. Den trønderske deltakeren skrev trøndersk nærmest konsekvent, noe som var akseptert av de andre deltakerne i gruppen (Lande, 2017, s. 89). Lande tolket bruken av trøndersk dialekt i gruppechatten som et ønske om å bevare identiteten sin som trønder og dialektbruker (s.st.).

Menneskers stilvalg, slik som valget om å skrive på dialekt, kan ofte være et uttrykk for nettopp identitet. Hårstad og Opsahl (2013, s. 39) sier at:

Når mange ulike elementer potensielt kan være meningsbærere, blir valget av én stil framfor en annen avgjørende for hvordan vi framstår for andre. Stiltrekkene er med andre ord med på å gi oss en identitet, de definerer oss, og de forteller omgivelsene noe om oss.

Begrepet identitet hører til det latinske ordet *idem*, som betyr «den samme» (Mæhlum, 2008, s. 108). I prinsippet kan vi skille mellom to former av den samme; på en side handler identitetsbegrepet om å være den samme som *seg selv*, den personlige identiteten, og på en annen side om å være den samme som *andre*, den sosiale identiteten (s.st.). Den personlige identiteten er det som skiller oss fra andre individer, den som gjør oss unike, slik som utseende, verdier og holdninger. Den sosiale identiteten karakteriseres av egenskaper som kvalifiserer individer til å delta i ulike gruppefellesskap (s.st.). Det kan være måten vi prater på – uttale, samtalestil, ordvalg. Lande (2017, s. 17) eksemplifiserer dette med klesvalg som et uttrykk for både personlig og sosial identitet. Dersom et individ har en markant stil i form av store hettegensere, saggebukser og caps, kan det være et uttrykk for personlig identitet, men også et uttrykk for å identifisere seg med bestemte fellesskap. Språklig sett kan vi forstå individers valg av stilistiske trekk som et uttrykk for den personlige og sosiale identiteten de har (s.st.).

Stiltrekkene vi benytter oss av kan altså i stor grad speile identiteten vår. For mange er også kjønn et uttrykk for identitet, noe som i prinsippet kan bety at kvinner og menn kan gjøre ulike stilvalg. Eckert og McConnell-Ginet (2013, s. 116) diskuterer om det finnes språkstiler som kan sies å være kjønnsbetinget. De sier at studier om språk og kommunikasjon blant engelsktalende informanter gjerne uttrykker et skille mellom kvinner og menns språklige praksiser. Videre sier de at slike studier viser at «Women pick up and build on each other's themes [...], they engage in supportive overlap [...], they provide plentiful backchanneling [...]» (s.st.). I slike studier kommer det altså frem at kvinner uttrykker en slags støtte i kommunikasjon med hverandre, der de understreker det emosjonelle og bygger hverandre opp i samtalen. Språkstilen beskrives som en kontrast til menns språkstil, som ofte oppfattes som mer kompetitiv (s.st.).

Andre studier viser også at kvinner og menn snakker om mange av de samme temaene. Dette kan innebære minner, vennskap, hemmeligheter, jobb osv. Det som imidlertid viser seg å være ulikt er stereotypiske temaer knyttet til kjønn. Menn snakker ofte mer om sport, mens kvinner i større grad diskuterer personlige problemer med hverandre (Eckert & McConnell-Ginet, 2013, s. 117). Det bør presiseres at denne informasjonen baseres på selvrapportering fra informanter, noe som ikke bør betraktes som svært reliabel informasjon for faktiske samtaleemner.

Informasjonen peker likevel mot at kvinner har et større behov for tilknytning og intimitet i samtaler, mens menn gjerne engasjerer seg i samtaler knyttet til en spesiell hendelse eller aktivitet (s.st.).

Norrby og Håkansson (2015, s. 129) forfekter at språklige og interaksjonelle stiler ikke eksplisitt tilhører noen kjønn. De understreker at identiteten vår, slik som kjønnsidentitet, forhandles og konstrueres i en sosial sammenheng. Biologisk sett er en person gjerne en mann eller kvinne, men det betyr ikke umiddelbart at det medfører bestemmelser for hvordan menn og kvinner skal uttrykke seg språklig eller interaksjonelt sett (s.st.). Språktrekk kan være «kjønnet» i ulike grader, men språklige varianter kan ha ulik betydning og funksjon for ulike grupper (Mæhlum, 2008, s. 122). Dette vil eksempelvis i prinsippet si at en emoji som visualiserer et hjerte kan bety romantiske følelser for en gruppe, men brukes som et uttrykk for ironi i en annen gruppe. Slik som Mæhlum påpeker vil språklige varianter altså ha ulik betydning for ulike grupper, og det kan derfor være mer relevant å snakke om hvilke normer som eksisterer innad i gruppene, fremfor bestemte normer som skiller gruppene.

Norm er et begrep vi ofte kan høre i dagligtalen. Det er også en term som faller naturlig inn i de fleste humanistiske og samfunnsvitenskapelige områder. Av nettopp den grunn kan det være vanskelig å definere en tydelig overensstemt definisjon (Mæhlum, 2008, s. 90). Mæhlum (s.st.) uttrykker at det sentrale innholdet i begrepet kan assosieres med betegnelser som *regel*, *mønster*, *det gjennomsnittlige* osv. Videre skriver hun at normer, på et generelt grunnlag, kan sies å være forestillinger som får oss til å oppføre oss som andre mennesker i våre sosiale omgivelser (s.st.). Normen utgjør på den måten en slags sosial «avtale» som styrer hva som aksepteres og ikke i gitte situasjoner. Normer bør likevel ikke forstås som en definitiv, absolutt størrelse. Normer er en kontinuerlig prosess, der erfaringene vi har gjort med hensyn til andres atferd styrer hvilke normer som blir dannet i vår egen forestillingsverden (Mæhlum, 2008, s. 91).

Stæhr (2015, s. 156) skiller mellom tre ulike språklige normnivåer. Et av nivåene han nevner innebærer modeller for sosial og språklig handling, som oppfattes som normale for et fellesskap. Han refererer til dette nivået som *vennegruppegenererte normer* (s.st.). Han skisserer et bilde av språkbrukere som mennesker som orienterer seg mot, eller føler seg ansvarlige for å overholde visse språklige sosiale normer knyttet til ulike normsentere. Han poengterer at mennesker tilpasser språkbruk og normative preferanser til forskjellige

situasjoner og formål, noe som vil si at normene for hva som er rett eller galt, eller hva som er aksepterte stiler, vil være situasjonsbestemt (Stæhr A. , 2015, ss. 156-157).

3 Metode

Målsettingen med denne oppgaven er å kartlegge hvilke stilistiske ressurser deltakerne bruker når de interagerer med hverandre i gruppechatten, samt undersøke hvilken funksjon de stilistiske ressursene har. Innenfor sosiolingvistisk forskning på CMC er hensikten ofte nettopp å beskrive og forstå hvordan bruk av språklige ressurser bidrar til sosial meningskaping (Hårstad, 2020, s. 141). Jeg vil i dette kapittelet redegjøre for oppgavens metodiske tilnærming. I kapittelet vil jeg gå nærmere inn på hvilke valg som ligger til grunne for oppgavens metodiske design, samt forklare innsamlingsprosessen og behandling av empirisk materiale.

Akselberg og Mæhlum (2008, s. 74) beskriver metode som et konkret verktøy for å samle inn, behandle og analysere data. For å besvare problemstillingen min har jeg valgt å anvende en kvalitativ metode. Kvalitative studier er ofte, i motsetning til kvantitative studier, mer individorientert med få informanter. Statistisk sett vil ikke resultatene fra slike studier nødvendigvis regnes som generaliserbare, da det er færre informanter involvert. Likevel kan kvalitative studier bidra med relevant kunnskap om hvilke mekanismer som kan påvirke for menneskers språklige atferd (Akselberg & Mæhlum, 2008, s. 78). I og med at studien er kvalitativ, vil funnene i denne oppgaven altså ikke kunne sies å være generaliserbare. Målet med oppgaven er likevel å bidra med mer informasjon om unge kvinners språklige atferd på nettet.

Jeg har tidligere nevnt at dette prosjektet i stor grad er inspirert av Landes (2017) mastergradsoppgave. I og med at jeg også undersøker språkbruk i en gruppechat på Messenger, med høyde for å inkludere et komparativt aspekt, vil min metode bygge på hans metode i stor grad. Likevel vil det være noen forskjeller mellom min og Landes metode, noe jeg vil komme tilbake til i del 3.3. I del 3.1 vil jeg utdype min relasjon til deltakerne, og deltakernes relasjon til hverandre. Jeg vil beskrive gruppechattens formål, samt gi et innblikk i hva som deles i chatten. Videre vil jeg belyse forskningsetiske betraktninger knyttet til min tvetydige rolle som forsker og deltaker i prosjektet. Del 3.2 vil inneholde en beskrivelse av innsamlingen av empiri, og begrunnelse for hvorfor jeg har gjort det på denne måten. I del 3.3 går jeg nærmere inn på hvordan jeg har kategorisert datamaterialet. I denne delen vil jeg også beskrive utvalget, og de valgene jeg har gjort i denne sammenheng. I del 3.4 vil jeg kommentere reliabiliteten og validiteten i prosjektet.

3.1 Å forske i eget praksisfellesskap

Jeg har tidligere nevnt at jeg har en tvetydig rolle i dette forskningsprosjektet, fordi jeg selv er en av deltakerne i gruppechatten. Gruppechatten består av 12 kvinnelige deltakere i 20-årene, fra samme sted i Troms og Finnmark. Gruppen ble opprettet da vi gikk på videregående skole, da formålet var å kommunisere med samtlige deltakere på samme tid. Chatten har derfor vært et effektivt verktøy, da det ikke har vært nødvendig å sende flere meldinger til hver og en deltaker for å planlegge noe eller diskutere ulike temaer.

Etter videregående har deltakerne blitt spredt rundt om i landet. Noen har flyttet for å jobbe, andre har flyttet for å studere, og de resterende har blitt værende i hjembyen vår. Gruppechatten har siden blitt et samlingspunkt for deltakerne hvor man kan dele litt av hverdagen sin, og fortsatt holde kontakt med hverandre. Deltakerne er nært knyttet til hverandre, og kjenner hverandre godt. Derfor er det lav terskel for å dele personlige ting med de øvrige deltakerne. I chatten deles eksempelvis bilder og videoer, gamle minner og sladder, og det oppstår gjerne samtaler eller spørsmål om ulike temaer som gutter, kjendiser, fester og lignende. Sorg av ulike slag, nedturer og triste emner blir også tatt opp. Chatten brukes også aktivt for planlegging av ulike jenteturer og sammenkomster, der alle deltakerne kan delta i planleggingen. Likevel blir det naturligvis mer aktivitet i chatten når alle deltakerne er samlet på samme sted, og gruppechatten blir flittig brukt for å avtale sammenkomster.

Relasjonen mellom deltakerne strekker seg flere år tilbake i tid. De fleste deltakerne har kjent hverandre siden barneskolealder, mens svært få har blitt kjent i senere alder. Utenfor nettet tufter vennskapet i stor grad på humor, tillit, fritidsaktiviteter og felles interesser. Sjargongen og måten deltakerne kommuniserer med hverandre utenfor nettet har helt naturlig blitt videreført til samtalen online. Hverdagslige hendelser, interesser og tema fra det daglige livet offline påvirker gjerne samtalene i gruppechatten. Samtaler som har startet utenfor nettet, kan også fortsette på nettet. Det finnes altså en sammenheng mellom språk, språkstil og konteksten offline og online.

Jeg er både deltaker og forsker i denne gruppechatten. Forskerrollen fører med seg et stort ansvar, fordi det foreligger noen forskningsetiske rammer jeg som forsker må ta hensyn til. Når forskeren forsker på interaksjon online, vil gjerne datainnsamlingsprosessen skille seg fra andre innsamlingsprosesser. I mitt tilfelle har jeg søkt etter tidligere produsert data for å gjennomføre analysen. Denne måten å arbeide på skiller seg fra opptakssekvenser som transkriberes. En positiv virkning av dette er at forskning på interaksjon online utelukkende forholder seg til

råmaterialer (Andersen, 2018, s. 155). Likevel er råmaterialet som ligger tilgjengelig på internett ikke noe en som forsker står fritt til å bruke. Det vil si at jeg som forsker og venninne derfor ikke kan hente mengder med data fra gruppechatten helt uten videre. Individene som produserer tekst på nettet er ikke nødvendigvis klar over at ytringene de produserer skal brukes til forskning, og i mange tilfeller inneholder ytringene også sensitive og personlige opplysninger som setter krav til forskningsetikk (Hårstad, 2020, s. 149). Verken informantene eller jeg som forsker var klar over at Messengertråden, som startet med et kommunikasjonsbehov, skulle bli gjenstand for et forskende blikk på nettopp våre ytringer.

Ytringene jeg analyserer er produsert flere år tilbake i tid, og samtaleemnene som tas opp og diskuteres i gruppechatten er skrevet med tanke på at det kun er deltakerne som skal lese dette. Dette er særlig viktig å ta hensyn til – i og med at jeg i denne oppgaven vil presentere utdrag fra gruppechatten. *Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora* (NESH, 2018) har lagt fram noen grunnleggende etiske retningslinjer for forskning på internett. NESH vektlegger blant annet at en som forsker må arbeide ut fra en grunnleggende respekt for menneskeverdet. Dette innebærer blant annet å verne om deltakernes personlige integritet i arbeidet med forskningen, men inkluderer også forskerens ansvar for å unngå å påføre informantene alvorlig skade (s.st.). Jeg har vært kritisk, selektiv og nøye med å velge ut hvilke samtalesekvenser jeg kan bruke i prosjektet. Jeg har valgt bort alle ytringer som involverer opplysninger, tredjepersoner eller samtaler som kan fremstille deltakerne i negativt lys. Dette har jeg gjort med respekt for deltakernes menneskeverd, integritet og privatliv. Det å delta i et slikt prosjekt skal være trygt for deltakeren. Selv om det å være deltaker i slike prosjekter ikke kan føre til større fysiske skader, kan det medføre større psykiske belastninger for informantene. Det er derfor viktig at den som forsker er bevisst på å verne om deltakernes personvern og privatliv, for å unngå å påføre dem psykiske skader.

En utfordring med forskning der man bruker internett som informasjonskilde, er at mange av aktørene kan være vanskelige å få direkte kontakt med (Hårstad, 2020, s. 150). I og med at dette er en privat gruppe har jeg og de andre deltakerne hatt en løpende dialog der de har blitt informert om at språket de har produsert er gjenstand for analyse i masteroppgaven min. Deltakerne har fått mulighet til å stille spørsmål til studien, mulighet til å se lagrede opplysninger, samt endre på opplysninger om seg selv. De har også mottatt et informasjonsskriv om bakgrunnen for og formålet med prosjektet, med informasjon om lagring og behandling av personopplysninger. For deltakerne er det helt frivillig å delta, og de har når som helst hatt mulighet til å trekke seg fra studien uten å oppgi noen grunn. Alle deltakerne har gitt sitt

samtykke til å delta i prosjektet, noe som har vært avgjørende for å gjennomføre det. Selv om forskningsobjektet mitt er en lukket gruppe på Messenger, lagrer jeg sensitiv informasjon som navn, hjemsted, alder og lignende. Studien er derfor meldt til *Norsk senter for forskningsdata* (NSD). NSD har vurdert prosjektet i henhold til ulike faktorer, og godkjent prosjektet.

En fordel med dette datamaterialet er at det ikke er mulig å google eller lete seg fram til ytringene med mindre man er deltaker i gruppechatten. Deltakerne og ytringene de har produsert kan med andre ord ikke spores opp på internett. Men, selv om dette er en privat og lukket gruppechat, er det fortsatt en risiko for at noen som leser denne oppgaven vil være i stand til å gjenkjenne språkbruken til noen av deltakerne. Dette kan komme av at de har en nær relasjon til noen av deltakerne selv, eller fordi deltakerne deltar i andre gruppechatter. I slike studier er det derfor viktig å anonymisere deltakerne, slik at de som bidrar med data kan være trygge på at de ikke skal kunne identifiseres i forskningsarbeidet (Hårstad, 2020, s. 151). Jeg har i denne oppgaven valgt å endre navn, inkludert kallenavn på nettet, for å anonymisere deltakerne ytterligere – og jeg har kun inkludert personlig informasjon som er nødvendig for å gjennomføre oppgaven. Det har ikke vært min intensjon å påføre venninnene mine noen form for belastning ved å delta i prosjektet. Å gjennomføre denne oppgaven i tråd med god forskningsetikk har derfor vært viktig for meg, særlig fordi jeg er tett knyttet til deltakerne. Informantenes deltakelse er verdifull for meg, og noe jeg anser som et uttrykk for tillit.

3.2 Datainnsamling

Dette prosjektet tar, som tidligere nevnt, utgangspunkt i en gruppechat på det sosiale mediet Messenger. Denne applikasjonen er et privat medium, noe som forutsetter visse retningslinjer for integritet, og behandling og lagring av data (jf. kapittel 3.1). I det jeg bestemte meg for tema for masterprosjektet, spurte jeg deltakerne i gruppechatten om de kunne være interesserte i å delta i et slikt prosjekt, noe de alle var villige til å gjøre. Som deltaker i denne gruppechatten har jeg automatisk tilgang til alle ytringer som er sendt fra det tidspunktet gruppen ble opprettet og til i dag, noe som har gjort det vanskelig å velge ut hvilke ytringer som skal analyseres. Gruppechatten er flere år gammel, og inneholder flere titusen ytringer.

Jeg bestemte meg for å bla gjennom gruppechatten for å undersøke hvilke tendenser som kunne se ut til å være karakteristiske for deltakernes språkbruk. Etter å ha gjennomgått noen ytringer i gruppechatten bestemte jeg meg for å begynne noen år tilbake i tid, og startet prosessen med å innhente materiale. Jeg har selv valgt ut hvilket materiale jeg skulle analysere, noe som vil si at deltakerne har ikke fått plukke ut de ytringene de selv vil at jeg skal bruke. Dette har jeg gjort

for å kunne analysere lengere sekvenser og samtaler, og særlig for å bevare samtalekonteksten og fullstendige samtaletråder. Ved å følge deltakernes språkbruk over tid, gjennom fullstendige tråder, ville det kanskje bli tydeligere hvilke ressurser deltakerne faktisk bruker – og ikke hvilke ressurser de rapporterer å bruke, noe som kunne ha vært et faktum dersom deltakerne selv skulle velge hvilke ytringer jeg skulle analysere.

For å avgrense dette prosjektet består det skriftlige materialet av 3042 ytringer publisert mellom 1. juni og 31. desember 2017. Tidsrommet for innhenting av materialet er tilfeldig, men i og med at jeg støtter meg på Lande (2017) sitt prosjekt, anså jeg det som et viktig poeng at ytringene ble skrevet mens deltakerne var i 20-årene. Alle ytringene er ført inn manuelt i Excel, hvor jeg så har arbeidet med å utvikle analysekategorier. Analysekategoriene og kategoriseringen bør ses på som en del av metoden for prosjektet, og vil derfor bli presentert i neste delkapittel.

3.3 Kategorisering av empirisk materiale

I og med at jeg i stor grad lener meg på Landes (2017) studium av stilistisk variasjon blant mannlige deltakere, har jeg hatt mulighet til å støtte meg på hans metode i min egen forskning. Han tok utgangspunkt i et testmateriale før han samlet inn datamaterialet som utgjorde empirien for hans prosjekt (Lande, 2017, s. 28). Han poengterer at det ville ha vært svært tidskrevende, om ikke umulig, å kartlegge alle de stilistiske trekkene deltakerne bruker. De språklige tendensene som gjorde seg gjeldende i pilotstudien ble derfor utgangspunkt for analysekategoriene han anvendte i masteroppgaven (Lande, 2017, s. 27). Selv har jeg ikke gjennomført en slik studie, men tatt utgangspunkt i Landes kategorier så langt det har latt seg gjøre. Dette har jeg gjort fordi mange av de tendensene Lande fant i sitt materiale, også er gjeldende i mitt materiale. For å besvare min egen problemstilling har jeg derfor fulgt hans metode nokså tett.

Som Lande begynte jeg også arbeidet med å kategorisere materialet etter å ha samlet inn empirien i Excel. Excel har vært et viktig verktøy og et godt hjelpemiddel for å få oversikt over materialet mitt. Jeg gikk gjennom hver ytring og markerte ulike språklige trekk og ressurser i tilhørende kategorikolonne. For å visualisere fremgangsmåten vil jeg ta utgangspunkt i en ytring fra materialet mitt. Materialet inneholder svært variert språkbruk, noe som kan eksemplifiseres med denne ytringen:

173: Johanne: JAA 🍷 18 års dagen??? E det faen så lenge siden??

I denne ytringen tar Johanne i bruk flere stilistiske ressurser. Trekkene som markeres i denne ytringen er (uthevet):

1. Ortografisk ekspressivitet

JAA 🥰 18 års dagen??? E det faen så lenge siden??

2. Emoji

JAA 🥰 18 års dagen??? E det faen så lenge siden??

3. Banning

JAA 🥰 18 års dagen??? E det **faen** så lenge siden??

4. Dialekt

JAA 🥰 18 års dagen??? E det faen så lenge siden??

Denne ytringen kan markeres av i fire ulike kategorier. Dette vil si at ytringer som inneholder flere trekk, altså kan kategoriseres i ulike analysekategorier. Ytring 173 gir et innblikk i den store språklige variasjonen i gruppechatten. Deltakerne bruker flere stilistiske ressurser når de skriver i chatten, noe som har resultert i at datamaterialet inneholder svært variert språkbruk. Dette har videre ført til at jeg som forsker har vært til å gjøre noen valg om hvilke trekk jeg har villet analysere i denne oppgaven og ikke.

I denne oppgaven ville det heller ikke ha vært rom for å kartlegge *alle* de stilistiske ressursene som brukes av deltakerne. Et sentralt poeng med oppgaven har vært å sammenligne bruk av stilistiske ressurser blant et kvinnelig og et mannlige praksisfellesskap, noe som har ført til at jeg har fulgt flere av Landes kategorier. Kategoriene Lande utarbeidet i arbeidet med sitt prosjekt, er i stor grad relevante i arbeidet med mitt prosjekt. Jeg har dog ikke hatt mulighet til å analysere like mange stilistiske ressurser, så for å avgrense prosjektet mitt har jeg derfor valgt ut noen analysekategorier jeg anser som ekstra interessante, og som overordnet kan synes å representere språkbruken i gruppechatten. Analysekategoriene som er utarbeidet i dette prosjektet representerer altså ikke *alle* de stilistiske ressursene deltakerne bruker, men et utvalg ressurser. De øvrige stilistiske ressursene er fortsatt kategorisert i Excel.

Å følge Landes kategorier har altså medført at jeg har vært nødt til å velge bort kategorier som potensielt kunne ha vært med på å beskrive de kvinnelige deltakernes språklige atferd på nettet.

Kategorier som *hilsener* og *ikke-standard språk* er noe som har blitt valgt bort. Disse ressursene kan ses i denne ytringen:

855: Maria: Hallais kom til meg på **freda** på vord

Flere gjentakende momenter, som representerer den språklige variasjonen i gruppechatten, blir derfor ikke analysert i denne oppgaven, til tross for at det hadde vært interessant å se nærmere på disse. Ytring 855 inneholder imidlertid den stilistiske ressursen *skrivefeil*, som vil presenteres i kapittel 4.4.

Noen av kategoriene jeg har valgt bort ville likevel ikke, med hensyn til deltakerne, ha egnet seg for denne oppgaven. Slike kategorier er eksempelvis *banning* og det jeg har valgt å kalle for *gruppeinterne fraser*. Disse kategoriene har blitt ekskludert i prosjektet av flere årsaker. Banning er en naturlig måte å uttrykke seg på for flere av deltakerne, men kan for mange oppleves som noe negativt. Jeg har derfor ikke ønsket å skade eller undergrave deltakernes integritet, men har likevel inkludert ett eksempel på banning, vist i kategoriseringseksempelet tidligere, med intensjon om å vise bredden av språklig variasjon i materialet. Gruppeinterne fraser er også ekskludert fordi de potensielt kan gjenkjennes av andre personer, noe som kunne ha vært et faremoment i arbeidet med å bevare deltakernes anonymitet.

Jeg nevnte at mange av tendensene Lande fant i sitt materiale, også er gjeldende i mitt materiale. Dette bør absolutt anses som en fordel for oppgaven, i og med at jeg kan støtte meg på Landes analysekategorier for å finne likheter og forskjeller i bruk av stilistiske ressurser. Likevel finnes det en vesentlig forskjell i valg av metodisk tilnærming. Lande inkluderte også et kvantitativt aspekt i sin oppgave, og redegjorde derfor i metodekapittelet for at han ville legge frem omfanget av stilistiske ressurser i prosenttabeller (Lande, 2017, s. 28). I mitt tilfelle har jeg ikke fokusert på målbare enheter, noe som kan representere en svakhet for det komparative aspektet i prosjektet. Jeg har likevel vært innstilt på at de etablerte analysekategoriene kan bidra til å avdekke forskjeller i bruk av stilistiske ressurser på et kvalitativt nivå.

Trekkene som i størst grad kan sies å representere de kvinnelige deltakernes språkbruk er delt inn i fire analysekategorier, og vil presenteres kort i dette delkapittelet. Til sammenligning kan det være relevant å gjenta at Lande opererte med sju kategorier. Lande skrev dog en større oppgave enn det undertegnede gjør, noe som begrenser mine muligheter til å gjennomføre en identisk forskning i dette prosjektet. Det finnes grunn til å anta at en annen student kanskje ikke ville ha kategorisert materialet slik som jeg har gjort det. Dette kan være fordi studenten ville

definert kategoriene ulikt, eller inkludert andre kategorier. Jeg ønsker derfor i dette delkapittelet å kort gjøre rede for utvalget av analysekategorier, for så å utdype dem i kapittel 4. Tre av kategoriene ligner kategoriene som Lande opererte med, med noen justeringer, mens en kategori skiller seg fra hans metodiske valg.

Kategori 1: Dialekt

Denne kategorien behandler Lande under «leksikalske innslag fra andre språk». Jeg behandler dette som en egen kategori, fordi deltakerne skriver på dialekt i gruppechatten. I analysekategorien har jeg inkludert alle innslag av dialekt i deltakernes ytringer. I og med at deltakerne i praksisfellesskapet er fra samme sted i Troms og Finnmark, både snakker og skriver de på samme dialekt. Dialekt skiller seg fra skriftnormalen for bokmål, og forekommer hyppig i materialet. Jeg vil beskrive nærmere hva jeg regner som en dialektytring i del 4.1.

Kategori 2: Emojier

Den andre analysekategorien inneholder bruk av emojier. Emojier i materialet omfatter i stor grad ansiktsuttrykk som 😂 og 😍, og symboler som eksempelvis visualiserer hjerter. Emojier er nært beslektet det tradisjonelle *emotikon*, som er satt sammen av ulike bokstav- og tegnkombinasjoner som :-), :-(, :-D. I materialet mitt finner jeg ingen forekomster av emotikon, noe som tyder på at det ikke er representativt for språkbruken i gruppechatten. Jeg vil beskrive denne stilistiske ressursen nærmere i del 4.2.

Kategori 3: Ortografisk ekspressivitet

Kriteriene for denne kategorien er nokså identisk med Landes kriterier. I denne kategorien har jeg for det første kartlagt alle ytringer der deltakerne bruker små og store bokstaver på kreative måter. Jeg har også inkludert ytringer der deltakerne skriver bokstaver eller tegn flere ganger etter hverandre. I del 4.3 vil jeg beskrive kriteriene for ortografisk ekspressivitet som stilistisk ressurs ytterligere.

Kategori 4: Skrivefeil

Den siste kategorien jeg har tatt for meg er skrivefeil. Skrivefeil som en egen kategori skiller seg fra Landes kategorier. I denne kategorien har jeg kartlagt deltakernes feilskrivninger, som kan beskrives som ord som avviker fra standardskrift på andre måter enn eksempelvis dialekt. Lande behandler dette under «andre analytiske perspektiver», hvor han ser feilskrivninger i

sammenheng med metaspråklige kommentarer (Lande, 2017, s. 92). Jeg vil komme tilbake til hva jeg regner som skrivefeil i del 4.4.

3.4 Reliabilitet og validitet

I arbeidet med sosiolingvistiske undersøkelser er det noen grunnleggende vitenskapelige krav som bør oppfylles. En problematikk som i aller høyeste grad bør vurderes i denne sammenhengen, knyttes til min rolle som både forsker og deltaker i dette prosjektet. Androutsopoulos (2014, s. 78) fastslår at det kan være problematisk å drive forskning dersom en som forsker analyserer data med egen deltakelse. Denne problematikken knyttes særlig til situasjoner der språkforskeren er bevisst på at egen språkbruk vil være gjenstand for analyse når han eller hun produserer data (Lande, 2017, s. 24). Dette berører også det som innenfor språkforskningen kalles *observatørens paradoks*. Som språkforsker ønsker en gjerne å observere og studere autentisk språkbruk. Generelt beskriver begrepet observatørens paradoks situasjoner der informanten er bevisst på at språkbruken dens skal analyseres, noe som kan føre til at vedkommende prater unaturlig (Norrby & Håkansson, 2015, s. 44). Dersom jeg skulle ha analysert ytringer som ble skrevet i gruppechatten etter at jeg bestemte meg for å gjennomføre dette forskningsprosjektet, ville observatørens paradoks potensielt kunne ha blitt en utfordring. I og med at jeg har valgt å hente data som er skrevet tilbake i tid, har jeg unngått denne problematikken. Dette vil si at språkbruken som forekommer i materialet kan sies å være deltakernes faktiske språkbruk. På det tidspunktet datamaterialet ble til hadde jeg heller ingen intensjon om å analysere min egen språkbruk. Mine ytringer er derfor ikke preget av dette, og regnes også som gjenstand for analyse i prosjektet.

Et annet viktig moment er dataenes *reliabilitet*. Akselberg og Mæhlum (2008, s. 75) beskriver dette som nøyaktigheten i måten empirien er samlet inn på. De poengterer at tilfeldige eller systematiske feil i innsamlingen vil kunne gi et feilaktig bilde av det forskeren ønsker å undersøke (s.st.). I forbindelse med datainnsamlingen har jeg gjort mitt ytterste for å operere med nøyaktighet. Jeg har kryssjekket materialet i gruppechatten og Excel opptil flere ganger for å luke ut potensielle skrivefeil eller uoppmerksomme endringer. Jeg har ikke funnet noen slike systematiske feil, og har derfor ingen grunn til å anta at det har forekommet slike feil i innsamlingsprosessen.

Gjensidig med dataenes reliabilitet, vektlegges også dataenes *validitet*. Dette er et krav om at dataen eller opplysningene som er samlet inn, er relevante for forskningens problemstilling (s.st.). Jeg har samlet inn 3042 ytringer over en periode på et halvt år, og anser dette som et

valid grunnlag for denne forskningen. Validiteten kan også sies å være forsterket fordi dataen er samlet inn kronologisk, noe som bevarer konteksten i samtaleemnene chatten. I og med at jeg har samlet inn data over tid, er det også større grunn til å anta at deltakernes autentiske språkbruk kommer til uttrykk, noe som kan anses som en viktig faktor for å besvare problemstillingen.

En svakhet med dette prosjektet at jeg ikke har intervjuet deltakerne om deres opplevelser og refleksjoner om sine egne språklige praksiser. Dette er en metode som en som forsker i utgangspunktet kunne ha gjort for å få innsikt i informantenes subjektive opplevelser av den språklige atferden deres. Jeg har med andre ord ingen informasjon om hvilke tanker deltakerne selv har om de stilistiske ressursene de bruker i gruppechatten. Samtidig er deltakerne nære venninner av meg, og mennesker jeg kjenner godt. Min relasjon til deltakerne kan derfor anses som en styrke i arbeidet med å tolke og forstå den språklige atferden som karakteriserer dette fellesskapet. Det kan imidlertid også anses som en svakhet, fordi jeg som inngrupped medlem tar med meg noen tanker om bruk av de stilistiske ressursene inn i undersøkelsen. Selv om jeg har vært bevisst på denne problematikken i dette arbeidet, er det ingen garanti for at jeg som forsker kan innestå for fullstendig nøytralitet. Min rolle som forsker og inngrupped medlem har likevel gitt meg vid forståelse for *hvordan* deltakerne bruker de stilistiske ressursene. Til tross for at deltakerne ikke har fått uttrykt sine egne tanker og refleksjoner om språkbruken sin, kan min relasjon til deltakerne likevel være anvendelig for å forstå *hvorfor* deltakerne bruker de stilistiske ressursene.

Til slutt ønsker jeg atter en gang å understreke at resultatene i denne kvalitative oppgaven ikke må forstås som noe som er representativt eller generaliserbart for språkbruk på internett generelt. Det bør heller ikke betraktes som representativt for unge kvinners språkbruk og språklige praksiser, fordi informantutvalget er relativt lite, og deltakerne er fra samme sted. Resultatene vil heller bidra med noen perspektiver på hva som karakteriserer samtalestilen til deltakerne i dette språklige praksisfellesskapet, og hvilke språklige praksiser de foretar seg i interaksjon med hverandre.

4 Analyse

I dette kapittelet vil jeg presentere mine funn i dette prosjektet. Jeg vil ta for meg kategoriene i kronologisk rekkefølge, og bruke utdrag fra gruppechatten for å presentere noen sentrale aspekter i hver kategori. I dette kapittelet vil jeg være tett på mine, og dels Landes data, for så å drøfte funnene fra analysen opp mot teoretiske perspektiver i kapittel 5.

4.1 Dialekt

Jeg har i denne kategorien kartlagt deltakernes bruk av dialekt i gruppechatten. I den sosiale konteksten som gruppechatten utgjør, skriver deltakerne som oftest på dialekt der det er mulig. Jeg har i del 3.3 beskrevet at dette innebærer ord som viker fra skriftnormalen bokmål, fordi dette er deltakernes hovedmål. For å presisere «å skrive på dialekt» i denne kategorien ytterligere, har jeg støttet meg på Landes (2017) kriterier for hva jeg skal regne som en dialekttytning og ikke. Lande (2017, s. 85) viser til Evjens (2011) kriterier for hva hun regner som et *dialektinnlegg* i hennes arbeid med dialektbruk i ulike debattforum:

- 1) Innlegget inneholdt språkbruk som viker av fra dei fastsette skriftnormalane.
 - 2) Avvik er dialektale, det vil seie at trekk som smilefjes, forkortingar, innslag av engelsk osv. ikkje blir rekna med.
 - 3) Avvik er morfologiske eller fonologiske. Syntaktiske avvik blir ikkje rekna med.
 - 4) Innlegget inneholdt meir enn eitt avvik.
- (Evjen, 2011, s. 44)

Kriteriene ovenfor virker rimelige å følge for å avklare hva som skal ligge til grunne for å markere en ytning som en dialekttytning. Lande (2017, s. 85) skriver at han velger å følge de tre første kriteriene. Det tredje kriteriet inkluderes fordi han finner svært få syntaktiske avvik som kan se ut til å være dialektalt motiverte av deltakeren som skriver på dialekt i hans prosjekt. Bakkevoll (2019, s. 31) legger imidlertid til at setningskonstruksjon som kriterium ville ha vært upresist, fordi det ville ha ført til konsekvenser for alle yttingene som inneholder få ord. I mitt materiale finner jeg flere yttinger med få ord, og har derfor heller ikke kategorisert syntaktiske avvik i denne kategorien. Evjens fjerde kriterium problematiseres av både Lande (2017, ss. 85-86) og Bakkevoll (2019, s. 31). Grunnen til dette er blant annet at Lande og Bakkevoll hadde andre fokusområder, med forskningsobjekt som inviterte til kortere yttinger enn det et debattforum gjør. Dersom jeg skulle ha fulgt Evjens fjerde kriterium, ville mange av dialekttytningene i mitt materiale ha falt utfor denne kategorien. Jeg støtter meg derfor på Landes

forståelse av en dialektytring som «en melding som inneholder minst ett morfologisk eller fonologisk trekk som er dialektalt motivert» (Lande, 2017, s. 86).

Deltakerne bruker gjerne dialektale trekk der det er rom for å gjøre det. I Troms og Finnmark er det svært stor språklig variasjon i dialektene, noe som kan komme av at det ikke eksisterer en normal for talespråket – likt en skriftspråknormal. Den store språklige variasjonen kan være en faktor til at det finnes dialektale forskjeller blant deltakerne. Dette gjelder eksempelvis pronomenet *meg*:

253: Marte: Du kan få hos **meg**

...

988: Sara: Kan også spise tapas, samme for **meg**

Skrivemåten av pronomenet *meg* skiller seg ikke fonologisk eller morfologisk fra bokmål, og regnes derfor ikke som et dialektuttrykk. I deltakernes talemåte uttales dette pronomenet *mæi*. Jeg finner dog ingen eksempler hvor deltakerne har skrevet ordet slik som de uttaler det. En nærliggende årsak kan være at deltakerne er unge kvinner, og ønsker å skrive mer «pent» eller standardnært. Å skrive *mæi* var vanligere blant deltakerne da de var yngre. For ordens skyld vil jeg påpeke at den første ytringen ikke regnes som en dialektytring, fordi den ikke skiller seg på noen måter fra bokmål. Den andre ytringen inneholder imidlertid det dialektale ordet *omså*, noe som kvalifiserer ytringen til å kategoriseres som en dialektytring.

Andre deltakere bruker pronomenet *mæ*, noe som kan klassifiseres som en dialektytring:

685: Kristina: kan æ ikke tenke **mæ** 😞

...

2742: Johanne: Trur æ har jobb da 😞 og ska på festival så må begrense **mæ**

Denne forskjellen knyttes til deltakernes talemåte av dette pronomenet, og viser som sagt variasjonen som finnes i fylket. Deltakerne som skriver *meg* gjør dette konsekvent, og deltakerne som skriver *mæ* gjør dette konsekvent. Den samme praksisen gjelder for objektsformene av pronomenene *deg/dæ* og *seg/sæ*. Deltakerne er derimot samstemte når det gjelder 1. pers. entall, der alle skriver *æ* konsekvent:

439: Sara: Om ikke æ har glemt nån

...

1202: Malin: Ikke æ heller

Deltakerne skriver *æ* for *jeg* systematisk, noe som kan anses som en norm i gruppen. Jeg finner likevel ett tilfelle der 1. pers. entall er skrevet på skriftnormal, og som viker fra den dialektale varianten:

886: Marte: Jeg vet, men æ ønske å utdype en forklaring om hvorfor

Denne ytringen er ikke ment som en seriøs ytring, men har heller en ironisk tone ved seg. Konteksten denne ytringen ble sendt i var i sammenheng med en tullete diskusjon uten et seriøst innhold. Marte skriver vanligvis også *æ* når hun refererer til seg selv, noe som faktisk kommer til uttrykk i samme ytring. Deltakeren legger også til adverbet *hvorfor*, som understreker det useriøse og ironiske preget i ytringen. I denne ytringen virker det nærmest som om Marte tar på seg en annen rolle, og skaper en annen stemme i gruppen. Skrivemåten bryter med den tidligere nevnte normen som kan antas å være etablert, men ser ut til å være ment som humor. Dersom jeg hadde intervjuet deltakerne mine, ville dette absolutt ha vært en ting jeg ville ha spurt Marte om.

Å skrive *hvorfor* er heller ikke vanlig for deltakerne. Ytringen vist ovenfor er det eneste eksempelet på at noen av deltakerne bruker bokmålsformen av dette adverbet. Som spørreord finner jeg heller ingen eksempler der deltakerne skriver *hvorfor*. Dette gjelder også for de andre spørreordene, der bruker deltakerne konsekvent *k* for *hv*:

34: Ida: Kem e hjemme nu?

...

1372: Johanne: Koffer bukse? Ta kjole 😍

...

1451: Emma: Kom over det her bilde fra nyttårs ifjor 😂 **ka** skjer her?

Andre systematiske særtrekk som kan sies å være dialektalt motiverte innebærer *e* for presensformen av «å være», og *nån* eller *nåt* for «noen» eller «noe». Det gjelder delvis også bortfall av *-er* endinger i presens av verb.

680: Emma: sende dokker link?

...

2802: Sara: Åja mene du det?

Bortfall av *-er* endinger er svært vanlig for deltakernes dialekt, men det er likevel nødvendig å presisere at ikke alle deltakerne praktiserer dette. Det kan ikke begrunnes med et ønske om å skrive mer standardnært, men rett og slett fordi det finnes så stor variasjon innad i dialekten. Deltakerne som ville sagt «æ spis» til vanlig, gjør dette konsekvent i materialet mitt. Det samme gjelder for deltakerne som ville ha sagt «æ spiser» til vanlig.

Det ser altså ut til å eksistere en form for norm for hvilke ord som konsekvent skrives på dialekt i praksisfellesskapet. I andre tilfeller ser det ut til at normen er å skrive etter standardformer for bokmål, hvor dialektale varianter bryter med normen. Dette gjelder særlig i ord som i talemålet uttales med *æ*, men som skrives med *e* på bokmål:

349: Sara: Kan høre me mamma og **dem**, om folk vil komme

...

410: Marte: Trur vi ska ut **begge** dagan men **hvertfall** idag

...

807: Malin: det e jo helt villt mye lommetyveri **der**

...

3028: Sara: lengesia sist

Dette kan forstås i sammenheng med det å skrive *meg* for *mæi*. Det ser «penere» ut å skrive slike ord etter standardformer, og oppfattes som litt mer voksent. Et interessant funn i denne sammenheng er at det uthevede ordet i ytring 3028 er en hybrid mellom bokmål og dialekt, der *sia* for *siden* er vanlig i talemålet. I ytterst få tilfeller skriver deltakerne lignende ord med *æ*:

480: Marte: Æ kan lage quesedilla eller sånn **dær** skinke i **lefse**

...

1324: Malin: Om æ ikke e hjemme ligg **dæm** i en boks i postkassa

Disse eksemplene støtter opp om min tanke om en eksisterende norm for hvilke ord som skal skrives på dialekt og ikke. Det vitner om at «dialektnormen» ser ut til å være bestemmende for pronomen, spørreord, verb o.l., mens forholdet til enkelte ordformer ser ut til å være mer avslappet. Med et avslappende forhold mener jeg at deltakerne ønsker å skrive pent, men at det fortsatt er mulig å skrive ord slik som de uttaler dem. Dialekt ser altså ut til å være en ressurs som, med enkelte unntak, brukes systematisk av deltakerne i gruppechatten. For å vise dialektbruken i større grad, vil jeg i det følgende trekke frem noen andre dialektale ord som kan sies å være typiske for dialekter i Troms og Finnmark:

1120: Silje: Vente på **dokker** her

Denne ytringen vil kanskje for noen kunne oppleves som noe misoppfattende. Dersom en ikke vet hva betydningen av det dialektale ordet *dokker* er, vil en kanskje tro at Silje venter på lekedokker som barn gjerne leker med. *Dokker* i denne sammenhengen er et dialektalt ord for pronomenet «dere». Deltakerne bruker konsekvent former som *dokker* og kortformen *dok*. Et annet ord som utvilsomt forstås som et dialektalt ord er *elte*:

1236: Johanne: Haha artig! Måtte **elte** husnøkkelen der

I likhet med ordet *dokker*, har også ordet *elte* en annen betydning dialektalt. Denne ytringen må ikke forstås som at Johanne var nødt til å kna eller forme nøkkelen sin slik som en gjerne gjør med bakverk. Å *elte* noe betyr å «etterlate» eller «legge igjen» noe, så Johanne var altså nødt til å legge igjen nøkkelen sin. Til tross for at ordet ikke inneholder noen morfologiske eller fonologiske avvik fra det standardiserte verbet «å elte», får det en annen betydning i dialekt-sammenheng. Jeg har derfor også kategorisert dette som bruk av dialekt. Et annet ord som kan sies å være typisk for dialekten er dette:

1307: Ida: **Katti** kl? 🙏

...

2484: Nora: **katti** e dokker ferdig på jobb?

Katti er et dialektord for tidsadverbet «når», og brukes også konsekvent av deltakerne. Jeg finner ingen eksempler i materialet der deltakerne bruker «når», bortsett fra når de spør om noen *når* noe – altså om noen «rekker» noe.

Den dialektale skrivemåten ser altså ut til å være svært konsekvent brukt der det er vanlig for deltakerne å skrive på dialekt. Deltakerne skriver dog ikke alle ord på dialekt, noe som etter min oppfattelse kan bety at det finnes visse normer å forholde seg til i gruppechatten. Dette kan komme av at deltakerne ønsker å skrive «penere», slik som nevnt tidligere, men det kan også bety at deltakerne ikke nødvendigvis gjør større refleksjoner rundt valg av skrivemåte. Deltakerne ser ikke ut til å veksle bevisst mellom dialekt og bokmål i særlig grad. Dialektbruken i gruppechatten gjenspeiler i stor grad deltakernes språkbruk i offline situasjoner, der språklig variasjon er svært vanlig. Det vitner altså om et mer uformelt fellesskap, der en ikke behøver å forholde seg til alle skriftlige normer i henhold til skriftspråknormalen – men heller normalen som er satt for vennegruppen.

Bruken av denne stilistiske ressursen er vanskelig å sammenligne med bruk av samme ressurs i Landes (2017) fellesskap. Alle mine informanter ser ut til å skrive konsekvent på dialekt, mens Lande kun hadde en deltaker som skrev trøndersk. Sett bort fra en annen deltaker, som snakket svensk, var de andre deltakerne fra Østlandet og skrev stort sett standardnært. Det er derfor vanskelig å vurdere hvilke skrivemåter som eventuelt kan stamme fra de øvrige deltakernes talemål. En ting som imidlertid ser ut til å være nokså likt er at de kvinnelige og den mannlige deltakeren som skriver på dialekt, gjør dette konsekvent i ytringer der det er mulig å gjøre det, slik som ved bruk av 1. pers. pronomen, presensvarianten *e* av «å være» o.l. (Lande, 2017, s. 86).

Strand (2018) har sett på skillet mellom dialektbruk og bokmål i CMC blant fire unge trøndere. I forskningen hennes fant hun også ut at i de settingene deltakerne skriver på dialekt, er de trondheimske variantene rådende. Dette gjelder eksempelvis for ord som pronomen og spørreord (Strand, 2018, s. 28). I likhet med deltakerne i mitt prosjekt realiserte sjeldent Strands informanter *æ*-lyden i ord som skrives med *e* (Strand, 2018, s. 30). Et viktig poeng er likevel at Strand ikke har gått gjennom samtaler over tid slik som jeg har, men bedt informantene om å sende ytringer som de er komfortable med å dele i prosjektet. Hun har dog også intervjuet informantene sine, og har derfor en klar oversikt over hvilke refleksjoner deltakerne selv gjør om sine språklige praksiser. Samlet sett forklarer deltakerne at de skriver på dialekt av tre faktorer:

1. At det eksisterer en etablert relasjon til samtalepartneren
2. At samtalepartneren er fra trondheimsområdet
3. At samtalepartneren også skriver på dialekt

(Strand, 2018, s. 34)

Disse tre faktorene er beskrevet av informanter som snakker trøndersk. Det har likevel klar overføringsverdi til mitt prosjekt, og dialektbruken til mine deltakere. Det eksisterer utvilsomt en etablert relasjon mellom deltakerne mine, de er alle fra samme område, og de øvrige samtalepartnerne skriver også på dialekt. Deltakernes dialektbruk kan forstås som et ønske om å bevare identitetene deres som dialektbrukere, samtidig som de ønsker å styrke relasjonen til de andre deltakerne. Sammenlignet med den mannlige deltakeren i Landes praksisfelleskap, kan det antas at de kvinnelige deltakerne i mitt prosjekt skriver på dialekt i større grad fordi de øvrige deltakerne gjør det, og fordi de er fra samme sted.

4.2 Emoji

I denne kategorien har jeg kartlagt alle forekomster av emoji. Emoji er nært beslektet til emotikoner. En emotikon er sammensatt av ulike tegn- og bokstavkombinasjoner som sammen utgjør slike tegn: :-), :-D, :-P. Disse stiliserte ansiktsuttrykkene ble tidligere brukt for å lage figurer, da en ikke hadde fysiske figurer til rådighet (Lie, 2011, s. 56). En emoji regnes som et bilde eller figur, slik som et fargerikt symbol som smiler, et kors, en frukt eller et hjerte. Emoji anses ofte som et uttrykk for følelser, en idé eller en handling (Evans, 2017, ss. 18-19), og hensikten med emoji er ofte å sette tonen i en samtale (Danesi, 2017, s. 99). I og med at samtalen i gruppechatten foregår digitalt, mister man mye av det mellommenneskelige som kommer til uttrykk i samtaler ansikt til ansikt. Emoji kan dermed være et supplement som gir personlighet, eller understreker humor og følelser til det som skrives på nettet (s.st.).

Deltakerne bruker først og fremst denne ressursen som en måte å forsterke sinnsstemning eller følelser knyttet til ytringene sine. De bruker ofte emoji som gjenspeiler ansiktsuttrykk, noe som kan sies å ha en ekspressiv effekt:

59: Silje: Don't leave!

60: Marte: I have to sadly 😞

I sekvensen før denne ytringen har Marte fortalt de andre at hun skal flytte til høsten. Marte og Silje bodde på dette tidspunktet på samme sted, og var de eneste fra gruppechatten som bodde

på dette stedet. I ytring 60 bruker Marte en emoji som visualiserer et ansikt som gråter. Ytringen i seg selv gir uttrykk for at Marte er lei seg for at hun skal flytte fra Silje, og emojien virker å være et uttrykk for Martes følelser knyttet til denne situasjonen. Det oppfattes som at emojien har en forsterkende effekt, i og med at den visualiserer et svært trist ansiktsuttrykk. Deltakerne bruker også ansiktsuttrykk for å forsterke andre følelser:

832: Kristina: Hvis vi e en del hjemme da, ska vi ha et lite julebord?

833: Malin: Æ har fortsatt 2 eksamener igjen da 😡

Som det fremgår av første ytring i eksempelet ovenfor, planlegger deltakerne å arrangere et julebord sammen. Ut fra Malins ytring kan en tolke at hun ikke har mulighet til å delta på dette julebordet, i og med at hun fortsatt har flere eksamener igjen før jul. Dersom ytringen hadde stått slik, uten emojien, ville ikke Malins følelser knyttet til dette ha kommet tydelig fram. Emojien visualiserer et tydelig irritert ansikt, noe som kan gi et inntrykk av at Malin er sint for at deltakerne skal arrangere julebord. Emojien i dette tilfellet bør derimot forstås som et uttrykk for Malins følelser knyttet til deltakelsen på dette julebordet, og det forstås som at Malin heller er sint fordi hun ikke får mulighet til å delta. Deltakerne kan også bruke ansiktsuttrykk for å uttrykke glede:

2410: Sara: Keen på «julebord» på fredag?

2411: Johanne: 🥰🥰 e det 22.?

Johannes ytring er først og fremst formulert som et spørsmål. De tilhørende emojiene visualiserer et ansikt som gråter, og et ansikt med hjerter i øynene, noe som i prinsippet kan oppfattes å ha svært motstridende formål. Den gråtende emojien kan forstås som et uttrykk for å være trist, slik som i ytring 60. Emojien som visualiserer hjerteøyne kan forstås som en måte å uttrykke romantiske følelser, eller kjærlighet på ulike vis. Disse emojiene bør uten tvil ses i sammenheng i denne situasjonen, og forstås ut fra situasjonen de opptrer i. Deltakeren Sara foreslår et julebord for de andre deltakerne, noe Johanne ser ut til å glede seg over. Den gråtende emojien bør ikke forstås som et uttrykk for tristhet, men heller et uttrykk for gledelige tårer. Emojien med hjerter i øynene tolkes også som et uttrykk for glede, og ytringen kan derfor forstås som et positivt svar til Saras spørsmål. Johanne virker verken trist eller forelsket, men heller glad og entusiastisk til Saras forespørsel.

Deltakerne bruker altså emoji for å forsterke følelsene knyttet til det som diskuteres eller tas opp i gruppechatten. Deltakerne kan også bruke emoji for å understreke meningene i ytringene sine. En emoji som forekommer svært ofte i denne sammenheng, er denne leende emoji:

311: Marte: Hahahahahaha 😂😂 e det gratis

...

1434: Emma: Jada, starte tidlig 😂

...

1535: Camilla: E jo krise 😂

Meningsinnholdet i ytringene ovenfor skiller seg fra hverandre på ulike vis. Ytring 311 ville utvilsomt også ha vært forstått som et uttrykk for latter selv uten den tilhørende emoji. En kan ikke si det samme om de to påfølgende ytringene, fordi det ikke er noe i disse ytringene som skulle tilsi at deltakerne snakker om noe som er morsomt. Humor har en viktig rolle i dette fellesskapet, og er noe som binder deltakerne sammen. Det kan tenkes at deltakerne ønsker å uttrykke seg ekspressivt for å uttrykke at de oppfatter ulike samtaleelementer som humoristiske, der emoji kan sies å ha både en understrekende og forsterkende effekt. Dette gjelder kanskje særlig ytring 1535, hvor Camilla snakker om en krise. Den tilhørende emoji setter tonen for ytringen hennes, og gir et inntrykk av at krisen ikke er fatal – men heller noe som anses som humoristisk. Deltakerne bruker ofte emoji for nettopp å sette tonen i ytringene sine. Det kan eksemplifiseres med disse ytringene:

475: Johanne: Blir det tapas eller? 😘

476: Kristina: ja æ vil nu hvertfall det 😊

I tidsrommet fra Siljes ytring til Johannes ytring har deltakerne planlagt å dra ut sammen. De har snakket om å lage tapas, men samtalen tok en ny retning etter hvert. For å komme tilbake til samtaleemnet, og for å avklare dette, spør Johanne om det blir tapas eller ikke. Emoji som visualiserer et kysende fjes bør heller ikke i denne sammenhengen oppfattes som et romantisk motiv. Det virker heller som at Johanne ønsker ikke å mase på de andre deltakerne, og dermed ønsker å dempe innholdet med emoji. Samtidig som den har en dempende effekt,

setter den også tonen for at Johanne er positiv til dette – noe som understreker at dette ikke er masing. Kristinas ytring inneholder også en emoji. Denne emojien visualiserer et smilende ansikt, og svarer til den positive tonen Johanne har satt. Det kan tolkes som at deltakerne ønsker å svare hverandre med samme energi, for å ikke bryte tonen som er satt. I tilknytning til meningsinnholdet i ytringen viser emojiene også at Kristina er positiv til å lage tapas, og det tolkes som at hun er åpen for de andre deltakernes innspill.

Deltakerne bruker altså emojiene til ulike formål. I mange tilfeller bruker deltakerne kun emojiene når de svarer hverandre i gruppechatten. Dette gjelder særlig emojiene i form av ansiktsuttrykk, men det kan også være symboler:

2313: Sara: 😂😂😂😂

...

1020: Nora: Okei! Skal vi bestille vårrulla? 😂 tb til 18års dagen

1021: Maria: JA

1022: Camilla: 😊😊😊

...

1043: Nora: Får ikke tak i ho som selg vårrulla

1044: Emma: 💔

Disse eksemplene viser hvordan deltakerne kan uttrykke seg med bruk av bare emojiene. I det første eksempelet ser vi at Sara skriver flere emojiene som visualiserer et ansiktsuttrykk som ler, noe som gir et inntrykk av at Sara synes noe er veldig morsomt. Den leende emojiene er i seg selv et uttrykk for latter, og kan forstås som lattervarianter som «haha». Det kan tenkes at Sara ikke har kombinert emojiene og lattervarianter i denne ytringen, fordi det ville ha fremstått som svært overdrevent. Valget om å bruke flere emojiene som ler, kan anses som overdrevent i seg selv – noe som understreker humoren i større grad.

I det neste eksempelet bruker Camilla en emoji som visualiserer et ansikt som sikler. Sett sammen med de øvrige ytringene i dette eksempelet, kan det tolkes som at hun har svært lyst på vårruller. I det neste eksempelet viser det seg at det kanskje ikke blir vårruller likevel, hvorpå

Emma svarer ene og alene med et knust hjerte. Det knuste hjertet forbindes kanskje ofte med kjærlighetssorg eller det å være såret. I dette tilfellet tolkes det ikke som et tydelig uttrykk for kjærlighetssorg, men det forstås som en slags sorg for at de ikke får tak i vårruller.

Det er interessant at deltakerne kan svare hverandre, eller uttrykke en følelse eller en mening, uten å formidle eller bekrefte noe med ord. Det er også interessant at de andre deltakerne forstår disse ytringene. Eksemplene vist ovenfor viser også at emoji'er kan brukes til ulike formål – og at de ikke nødvendigvis har en entydig funksjon. Det virker som om det er opp til brukerne selv å bestemme hvordan de ønsker å bruke disse, på lik linje som at det er opp til mottakeren å tolke hva emojiene betyr. Selv om ytringene ikke inneholder faktiske ord der deltakerne uttrykker hva de føler, oppfattes emojiene likevel som forståelige uttrykk for dette. Bruken av emoji'er kan på den måten tolkes som et tillegg til skrift, der en uttrykker menneskelige funksjoner som forsvinner i digital kommunikasjon.

I tillegg til å bruke emoji'er som et uttrykk for hva de føler, kan deltakerne bruke emoji'er som meningsbærende faktorer i ytringene sine:

524: Ida: Ska folk ut da?

525: Emma: Ikke æ

I dette eksempelet er det også snakk om en potensiell sammenkomst. Deltakerne forhører seg ofte med hverandre for å spørre om noen planlegger å dra på konserter, slik som Ida gjør i ytring 524. Dette understreker i høyeste grad at gruppechatten brukes for å opprettholde vennskap. Sett bort fra emojiene i ytring 525, er ytringen i seg selv et klart svar på at Emma ikke skal dra på konserten Ida refererer til. Hun forklarer ikke med ord hvorfor hun ikke kan delta på dette, men bruker de tilhørende emojiene som en forklaring på dette. Sett i sammenheng forbindes gjerne emojiene som visualiserer sol, bølge, strand og bikini med strandliv med konseptet å reise på ferie. I denne ytringen kan sammensettingen av emojiene ses på som en visualisering av at Emma ikke kan delta nettopp fordi hun skal reise på ferie. Denne måten å bruke emoji'er på kan på en side tolkes som et ønske om økonomisering, fordi det kan tenkes at det ville ha tatt lengere tid å faktisk skrive at hun skal reise bort. Samtidig viser de øvrige eksemplene i dette delkapittelet at deltakerne bruker emoji'er på kreative måter. Slik emoji'bruk visualiserer ikke en følelse eller en mening om noe, men uttrykker heller et kan derfor ses på som en lekende måte å uttrykke seg på der deltakerne visualiserer det de vil frem til i ytringene.

Jeg har til nå sett på deltakernes bruk av emoji'er knyttet til følelser, sinnsstemninger eller såkalte toner, og som meningsbærende faktorer. En ting som imidlertid ikke er tatt opp, er den «kosete» eller «kjærlige» stilen som eksisterer i fellesskapet:

1354: Ida: Krølla 😍 sykt fin!

1355: Malin: Sykt fin, Johanne 😍

...

1278: Silje: Æ kan ikke være med for æ reise bort på nyttårsaften 🗿

1279: Ida: Kos deg silje! ❤️

1280: Karoline: Kos dæ ❤️❤️

1281: Johanne: Kos dæ silje 🥰

1282: Silje: Tusen takk ❤️❤️

Som vi har sett tidligere er det ingen grunn til å anta at deltakerne bruker emoji'er som normalt sett kan forstås som et uttrykk for romanse, for å uttrykke romantiske følelser. Deltakerne bruker ofte emoji'er som visualiserer hjerter, kyssemunner eller ansikt med hjerter i øynene. I dette praksisfellesskapet ser den kjærlige stilen heller ut til å virke som en slags bekreftelse overfor hverandre. Deltakerne forhører seg gjerne med de andre deltakerne når de skal ordne seg til sammenkomster. Dette innebærer alt fra råd om klesvalg til farge på øyenskygge. Før ytringene som vises i det første eksempelet ovenfor, spurte Johanne om hun kunne ha krøller i håret, og sendte et bilde av sveisen sin i gruppechatten. Slik som det fremgår i eksempelet uttrykte deltakerne Ida og Malin at de syntes at Johanne kledde krøller veldig godt, noe de understrekte med valg av emoji. I det neste eksempelet ser vi at deltakeren Silje ikke hadde mulighet til å delta på planleggingen av nyttårsfeiring. Den tilhørende emoji'en gir et inntrykk av at Silje opplevde dette som en trist hendelse. De andre deltakerne responderer at de ønsker at hun skal kose seg, og bruker emoji'er som visualiserer hjerter og kyssemunner. I slike tilfeller ser det ut til at deltakerne bruker emoji'er for å understreke vennskap, og for å uttrykke en form for støtte til hverandre. Det første eksempelet viser at deltakerne gir bekreftelser til hverandre, og ønsker at de andre skal føle seg vel. Det neste eksempelet understreker også at deltakerne setter pris på hverandre, og ønsker at de andre skal ha det bra.

Emojibruken i dette fellesskapet er altså svært varierende. Det kan i stor grad tolkes som en ressurs for å bekrefte vennskap og for å støtte hverandre. Deltakerne bruker emojier for å uttrykke følelser, sinnsstemninger og ansiktsuttrykk. Emojier kan også brukes for å sette tonen for samtalene, eller for å dempe ytringer som eksempelvis potensielt kan misforstås som masing. Emojiene har også en sentral rolle for å skape mening til ytringene, fordi flere av ytringene potensielt kunne ha blitt forstått som meningsløse uten de tilhørende emojiene. I det kommunikasjonsvidereføres til en skjerm, der samtalen foregår over nettet, mister deltakerne de emosjonelle uttrykkene som automatisk kommer til syne i ansikt-til-ansikt-kommunikasjon. Emojibruken kan derfor ses på som et supplement for emosjonell tilhørighet, der deltakerne ønsker å forsterke og understreke prosessene som foregår emosjonelt sett. Eksempler på dette kan være den leende emoji som understreker mye av humoren som eksisterer i gruppen, eller hjertene som uttrykker støtte, vennskap og relasjoner.

Det mannlige praksisfellesskapet som Lande (2017) studerte, synes å ha andre praksiser når det gjelder bruk av emoji. De kvinnelige deltakerne uttrykker i større grad emosjonell tilhørighet overfor hverandre, der emojier som visualiserer hjerter står sentralt. Lande (2017, s. 69) registrerer svært få emojier som gjenspeiler hjerter, kyssemunner og ansikt med hjerteøyne. De mannlige deltakerne bruker gjerne slike emojier for å uttrykke positive følelser knyttet til fotballspillers prestasjoner i fotballkamper. Han poengterer at de brukes på ekspressive måter, men at de likevel ikke kan sies å bygge opp under en emosjonell eller kosete stil i fellesskapet, fordi de kan sies å fungere som hyllestmarkører (s.st.). Det mannlige praksisfellesskapet bruker også emojier som flagg for å understreke hvilke fotballag de heier på, noe jeg ikke finner noen eksempler på i mitt materiale.

Felles for praksisfellesskapene er likevel at de benytter seg av emojier som gjenspeiler ansiktsuttrykk. Det mannlige praksisfellesskapet bruker også slike emojier for å uttrykke følelser eller sinnsstemninger (Lande, 2017, s. 68). Det som imidlertid ser ut til å være en tydelig forskjell mellom praksisfellesskapene, er uttrykkningen av emosjonell tilhørighet. Kvinnene ser i større grad ut til å uttrykke emosjonell tilhørighet overfor hverandre, mens deltakerne i det mannlige praksisfellesskapet ser ut til å uttrykke følelser knyttet til fotballspillere og –prestasjoner. Selv om de bruker flere av de samme emojiene, får de ulike funksjoner i de ulike fellesskapene.

4.3 Ortografisk ekspressivitet

I denne kategorien har jeg kartlagt ytringer der deltakerne har en ekspressiv ortografi. Dette innebærer ytringer der deltakerne bruker store og små bokstaver på kreative måter, slik som å skrive ord eller setninger med bare versaler: *HURRA*. Lande (2017, ss. 31-32) viser også til Lies (2011) begrep *dobbelskriving*. Dobbelskriving er et fenomen der språkbrukeren skriver vokaler og konsonanter, eller tegn, flere ganger etter hverandre. Dette gjelder eksempelvis ikke ord som vanligvis skrives med dobbeltkonsonant «*takk*», men i tilfeller der bokstaver kun skulle ha vært skrevet en gang «*takkkkkkk*». Det samme prinsippet gjelder for tegnsetting «*Nu är jag arg!!!!!!!!!!*» (Lie, 2011, s. 54).

Mange av deltakernes ytringer inneholder dobbelskriving av tegn. Dette gjøres på ulike måter, eksempelvis for å uttrykke usikkerhet:

889: Maria: Æ og kristina tenke å lage sangeria?? Sangrila? Ja e værtfall en drink med masse frukt oppi så tenkte æ om flere har løst på så kan vi spleise? Skal fære å handle inn nu så får se kor mye det blir på hver om dokker e keen

I denne ytringen ser vi at Maria, og Kristina, planlegger å lage drinken *sangria*, og ønsker å inkludere de andre deltakerne i planene deres. Marias ytring er først og fremst formulert som et spørsmål, men inneholder også dobbelskriving av tegn. Momentet «*sangeria??*» ville ha vært forståelig nok for fellesskapet dersom den kun inneholdt ett spørsmålstegn, især fordi spørsmålstegnets formål gjerne er å vise at man stiller et spørsmål eller lurer på noe. Dobbelskrivingen understreker imidlertid at Maria uttrykker en form for usikkerhet. I dette tilfellet tolkes dobbelskrivingen som et uttrykk for at Maria er usikker på ordets skrivemåte. Deltakerne kan også uttrykke usikkerhet ved dobbelskriving av bokstaver:

950: Karoline: Kaaaanskje æ får nån til å være ansvarlig, men da må vi ha ordentlige vakter

...

23: Nora: kaaaaaanskje 16. juni men **veeldig** lite sannsynlig

Usikkerheten som uttrykkes i ytring 950 og 23 insinuerer imidlertid en annen usikkerhet enn deltakeren i ytring 889. Verken Karoline eller Nora ser ut til å være usikker på skrivemåte av ordet «*kanskje*», men ser heller ut til å være usikre på en hendelse. Karoline er usikker på om

hun finner noen til å være ansvarlig for å leie et lokale, mens Nora er usikker på om hun kan delta på en sammenkomst i juni.

Ordet «kanskje» er i seg selv en måte å uttrykke usikkerhet, og meningsinnholdet ville også ha vært forståelig dersom det var skrevet etter gjeldende skriftnormal. Dobbelskrivingen av vokaler oppleves likevel som et forsterkende moment, der deltakerne understreker den usikkerheten de ønsker å formidle. Ytring 23 inneholder også flere dobbelskrivinger, der deltakeren understreker ytterligere at det er liten sannsynlighet for at hun kan delta. Felles for de eksemplene jeg har presentert hittil i dette delkapittelet er at de er skrevet i forbindelse med planlegging av sammenkomster. På spørsmål som dukker opp under planlegging av møter i gruppechatten er det svært vanlig at noen av deltakerne er usikre å om de kan delta eller bistå med noe. Med utgangspunkt i de eksemplene jeg har presentert ovenfor, kan det tolkes som at dobbelskriving har en understrekkende effekt, som brukes for å forsterke meningsinnhold eller usikkerhet.

Ortografisk ekspressivitet kan altså se ut til å understreke deltakernes ytringer når det gjelder å bistå og delta på sammenkomster. Det som imidlertid opptrer som dominerende når det gjelder bruk av denne ressursen, er det følelsesmessige aspektet. Det kan se ut til at det er svært vanlig at deltakerne bruker ortografisk ekspressivitet som en ressurs for å uttrykke glede. Det kan vi eksempelvis se i dette utdraget:

896: Sara: tix kommer igjen 😎😎😎

897: Emma: E du serr?? 😍

898: Sara: jaaa!!

Deltakerne i gruppechatten liker å dra på konserter og festivaler. Dette er ikke bare en felles interesse de har der de deler gleden av å oppleve kultur og byliv, men det er også noe de liker å gjøre sammen. I dette utdraget forteller Sara at artisten TIX kommer tilbake til deltakernes hjemsted for å holde konsert, til stor glede for de øvrige deltakerne.

Ved første øyenkast kan Emmas svar oppfattes som et spørsmål, i og med at det er formulert slik. Emma lurer på om dette faktisk er sant, altså om Sara er *serr* (seriøs). Dobbelskrivingen av spørsmålsteget gir likevel et inntrykk av at dette er noe hun anser som overraskende og gledelig informasjon. Dette inntrykket forsterkes ytterligere i samband med tilhørende emoji.

Ytring 898, Saras ytring, oppfattes som et bekreftende svar til Emma. Likevel kan en ensee en underliggende glede i det bekreftende svaret. Sara dobbelskriver både vokaler og utropstegn, noe som understreker at dette faktisk er sant. Med bakgrunnsinformasjonen om deltakernes entusiasme for kultur og byliv, oppfattes dette som en gledelig nyhet for begge deltakerne. Dette gir en videre forståelse av deltakernes dobbelskriving, der det også blir tydelig at deltakerne dobbelskriver for å forsterke følelser. Deltakerne kan også uttrykke glede på andre kreative måter:

903: Malin: Æ SA HER OM DAGEN AT Æ LETT FOR UT IGJEN OM TIX KOM

...

227: Marte: E nån hjemme? Ska vi ha grillkveld hos meg? E aleina hjemme

228: Kristina: ja plizzzzzz

Ytring 903 er en reaksjon på ytring 896, og det kan se ut til at Malin mildt sagt liker artisten TIX. Ytringen skiller seg ortografisk sett fra de andre ytringene jeg har presentert, fordi den ikke inneholder dobbelskriving av vokaler eller dobbelskriving av tegn, men ene og alene versaler. Det følelsesmessige innholdet kan likevel tolkes i retning av følelsene som uttrykkes i ytring 897 og 898. Det ser ut til at Malin også ble veldig glad for denne nyheten, og ortografien forstås som en form for jubel eller roping, som kan forstås som en måte å uttrykke høyere stemmebruk. I det neste eksempelet vist ovenfor foreslår Marte å samle deltakerne hjemme hos seg for å grille. I ytring 228 spiller Kristina på det engelske ordet *please*, og det fremstår nærmest som en form for språklek. Kristinas svar kan også ses på som et uttrykk for glede, eller en måte å understreke at dette er noe hun har et sterkt ønske om å bli med på.

Deltakerne forsterker imidlertid ikke bare følelser eller meninger knyttet til usikkerhet og glede, de kan også bruke denne ressursen som en måte å understreke andre momenter:

48: Marte: Æ e med om æ e ferdig å flytte, men neppe

49: Camilla: E du ferdig med eksamen allerede

50: Silje: Flytte???

...

594: Emma: koffer handle akkurat der?

595: Kristina: bare der dem har i M

596: Emma: åjaa

Det første utdraget vist ovenfor er skrevet i forbindelse med planlegging av en sammenkomst. Dobbelskrivingen av spørsmålsteget i ytring 50 gir ytringen et ekspressivt preg, og Silje fremstår nærmest som overrasket eller sjokkert. Dobbelskrivingen forsterker inntrykket av ytringen, og det oppfattes som at Silje dobbelskriver tegn som en måte å uttrykke at hun ikke var klar over at Marte skulle flytte. Dette eksempelet viser et bredere spekter av følelser som forsterkes ved bruk av ressursen. I det neste eksempelet har jeg vist til et utdrag fra materialet der vi også ser et tilfelle av dobbelskriving av vokaler. Før dette utdraget spurte Kristina om noen av deltakerne hadde mulighet til å dra på en spesifikk butikk for å kjøpe et klesplagg til henne, i og med at hun ikke hadde tid til å handle selv. Emmas svar kan forstås som et uttrykk for å understreke at hun forstår hvorfor plagget må handles akkurat der, noe som forsterkes av dobbelskrivingen.

I tillegg til dobbelskriving av bokstaver og tegn i ulike ytringer, kan deltakerne også kombinere dobbelskriving av både tegn og bokstaver i en og samme ytring, slik som eksempelvis i ytring 898. Det kan vi også se i denne ytringen:

1497: Johanne: Okeei æ prøve å komme på en film!!!

Denne ytringen er en samtalestarter, der Johanne henvender seg til de andre deltakerne i gruppechatten. Samtalestartere har ofte som hensikt å innlede et tema eller et spørsmål i gruppen, og i dette tilfellet prøver Johanne å komme på navnet til en film hun har sett tidligere. Ytringen inneholder en kombinasjon av dobbelskriving av tegn og bokstaver. Slik som jeg har vært inne på tidligere ser dette ofte ut til å ha en forsterkende eller ekspressiv effekt. Dobbelskrivingen i denne ytringen ser også ut til å ha en understrekende effekt. Den understreker dog ikke meningsinnholdet i ytringen, men gir et inntrykk av at Johanne er utålmodig eller behøver hjelp. Den understrekende effekten kan forstås som et ønske om at alle deltakerne skal rette oppmerksomheten sin mot henne, slik at de kan hjelpe henne å finne ut hva filmen het. En nærliggende årsak til at samtalestartere inneholder ortografisk ekspressivitet kan være at det er mange deltakere involvert i chatten, og at deltakerne derfor ønsker oppmerksomheten til samtlige på samme tid.

Det viser seg altså at det vil være vanskelig å fastslå at deltakerne kun bruker ortografisk ekspressivitet i en sammenheng, da den stilistiske ressursen ser ut til å brukes aktivt for å uttrykke ulike ting. Slik som det fremgår av eksemplene i dette delkapittelet dobbelskriver deltakerne gjerne tegn og bokstaver for å forsterke eller understreke meningsinnholdet i ytringen deres, men det har også vist seg å kunne ha et ekspressivt formål i form av at deltakerne bruker dette for å bl.a. uttrykke glede, usikkerhet eller forståelse, uttrykke at de er sjokkerte eller overrasket o.l. Den stilistiske ressursen ortografisk ekspressivitet kan med andre ord tolkes som en ressurs for å forsterke og uttrykke ulike typer følelser.

De mannlige deltakerne i praksisfellesskapet Lande (2017) tok utgangspunkt i, var heller ikke fremmed for å uttrykke seg på lignende måter. I det mannlige fellesskapet kunne dobbelskriving av bokstaver og tegn også i mange tilfeller se ut til å ha en understrekende effekt (Lande, 2017, s. 74). Lande tolket det slik at dobbelskrivingen gjerne var tilknyttet ytringenes meningsdimensjon, og kunne forstås som en måte å gi ytringene et ekspressivt uttrykk (s.st.). Det kan med andre ord se ut til at mitt kvinnelige fellesskap og hans mannlige fellesskap har noen lignende praksiser når det kommer til ortografisk ekspressivitet. Dette kan gi en indikasjon på at det ikke nødvendigvis er store forskjeller mellom praksisfellesskapene når det gjelder nettopp denne ressursen, fordi begge kjønn ser ut til å bruke den for å understreke noe, eller for å uttrykke følelser.

Noe som imidlertid kan sies å være ulikt blant disse fellesskapene, er hvilke følelser de uttrykker gjennom ortografisk ekspressivitet. Lande fremhever blant annet at deltakerne hans kunne bruke ressursen som en måte å uttrykke følelsesutbrudd gjennom skrift, likt høye jubelbrøl som en gjerne opplever på en fotballtribune (Lande, 2017, s.74). Deltakerne i mitt praksisfellesskap kan også uttrykke jubel eller glede gjennom skrift, slik som i ytring 903, men jeg finner ingen eksempler som ligner på jubelbrøl knyttet til fotballkamper eller andre sporter. Dette kan komme av at samtaleemnene i fellesskapene er ulike, kanskje særlig fordi mange av eksemplene Lande refererer til gjerne omhandler fotball. Deltakerne i det mannlige fellesskapet uttrykker seg gjerne på slike kreative ortografiske måter når det er snakk om nettopp fotball. Følelsene som uttrykkes i samtalene ser ofte ut til å være knyttet til spillerprestasjoner og meninger om fotballspillere (Lande, 2017, ss. 74-75). Følelsene som uttrykkes i det kvinnelige fellesskapet ser i større grad ut til å være knyttet til det å faktisk samles offline.

4.4 Skrivefeil

Skrivefeil forekommer ofte når man skriver på en skjerm. Kommunikasjon og informasjon på nettet skal ofte formidles hurtig, noe som kan føre til at en er uoppmerksom når en skriver. Skrivefeil kan beskrives som skrivemåter som avviker fra standardskrift. Uten en tydeligere definisjon ville dette i prinsippet kunne bety at dialektale varianter der en skriver *koffår* i stedet for *hvorfor*, potensielt kunne ha blitt regnet som en skrivefeil. Slike dialektale ord, eller dialektale varianter som *koffer* for *koffår*, regnes ikke som skrivefeil fordi det springer ut fra deltakernes talemåte (jf. kapittel 4.1). Tilfeller der deltakerne skriver «koffrå», ville derimot ha vært regnet som en skrivefeil, fordi det er en feilskrivning av det dialektale ordet. Kategorien omfatter feilskrivning av dialekt, orddelingsfeil og samsvarsfeil. Jeg har også inkludert ord der bokstaver er skrevet på feil plass eller med feil størrelse, sett bort fra små forbokstaver i egennavn – fordi det kan diskuteres i hvilken grad dette regnes som en skrivefeil. For å presisere kategorien ytterligere har jeg også inkludert skrivefeil som forårsakes av autokorrektur, fordi dette kan påvirke innholdet i ytringene.

Autokorrektur er en funksjon der mediet registrerer det den oppfatter som en språkbrukers skrivefeil, og retter opp i feilen automatisk. Personer med et digitalt verktøy som mobil, PC eller nettbrett, velger selv om de vil aktivere denne funksjonen eller ikke. Autokorrekturfunksjonen baserer seg på standardskrift, og kan derfor eksempelvis rette opp i dialektale uttrykk som oppfattes som skrivefeil av mediet. Dette er noe som skjer tidvis i materialet:

948: Marte: Men om vi **Finn** en anna plass

I denne ytringen er ikke Martes hensikt å referere til en person ved navn Finn. Dette er et eksempel der «Finn» er en dialektal variant av verbet *å finne*, hvor *-er* endingen er utelatt. Autokorrekturfunksjonen har registrert verbet som et navn, noe som har gjort at ordet har fått stor forbokstav. I og med at jeg kjenner Marte, vet jeg også at hun har aktivert autokorrektur på mobilen sin. De andre deltakerne i gruppechatten vet også dette, og reagerer derfor heller ikke på at verbet får stor forbokstav. I materialet finnes det flere tilfeller der autokorrekturfunksjonen har rettet på dialektale ord, uten at noen retter opp i disse feilene. Deltakerne ser heller ikke ut til å rette opp i orddelingsfeil:

1247: Maria: Har du **slette tang** nora?

1248: Nora: Seff 🤘

I stedet for å kommentere orddelingsfeilen i ytring 1247, svarer Nora på Marias spørsmål. At deltakerne ikke reagerer på slike avvik kan komme av at meningsinnholdet i ytringene likevel kan virke å være forståelig for de andre deltakerne. Å rette opp i slike skrivefeil kunne ha blitt oppfattet som pirkende og irriterende for de som eventuelt gjør slike feil, noe som kanskje er årsaken til at de andre deltakerne ikke gjør det. Det er likevel interessant at deltakeren selv ikke retter opp i denne feilen. Det kan synes som at deltakerne verner om skrivefeil der meningsinnholdet bevares, for ikke å fremstå som bedrevitere eller pirkete.

Når deltakerne gjør skrivefeil der de bommer på bokstaver, eller glemmer en bokstav, retter de ofte selv opp i de feilene de gjør. Dette skjer ved å skrive ordet med korrekt skrivemåte i en ny ytring:

1285: Marte: Lei i **mutt** navn

1286: Marte: **Mitt**

...

2499: Malin: sykt bra **if**

2500: Malin: **Iaf**

En mulig grunn til at disse skrivefeilene oppstår er at deltakerne kan være uoppmerksomme når de ytrer seg i gruppechatten. En interessant bemerkning er at ingen av de andre deltakerne korrigerer skrivefeilene som kommer til uttrykk ovenfor. Det er deltakeren som skriver feil som korrigerer dette selv. Det kan tyde på at det eksisterer en slags norm i fellesskapet der en viss form for «rettskriving» kreves av deltakerne. Normen ser også ut til å innebære at det er deltakeren som skriver feil som skal korrigere feilen, ikke de andre deltakerne. Det er likevel interessant at ikke alle skrivefeil inngår i dette normfeltet, slik som eksempelvis orddelingsfeil og autokorrektur vist tidligere. Akkurat dette skillet kommer tydeligere frem i dette eksempelet:

608: Karoline: Lykke e garantert **gravkd**

609: Karoline: **Gravid***

Karolines ytringer er knyttet til en samtale om kjendisen *Kylie Jenner* fra Kardashian-familien. I 2017 sirkulerte det rykter om at Jenner kunne være gravid, noe som ikke ble bekreftet før starten av 2018. Karoline ser ut til å følge normen i fellesskapet, og retter selv opp i skrivefeilen

som oppsto i ytringen. Stjernen som markeres i 609 fungerer ofte i fellesskapet som markør for å vise at man retter opp i en skrivefeil. Dette er likevel ikke noe som praktiserer systematisk.

Det interessante med denne korrigeringen er at Karoline ikke retter på ordet «Lykke» i ytring 608. Lykke refererer til kjendisen Kylie, men har blitt endret av autokorrektut-funksjonen på mobilen hennes. Dette understreker min tolkning om at det eksisterer en norm i fellesskapet der deltakerne har ansvar for å rette opp i skrivefeilene sine. Videre støtter det også opp om tanken om at feil som forårsakes av autokorrektur blir stående. I og med at samtaleemnet i gruppechatten var nettopp Kylie Jenner, kan det antas at de andre deltakerne forsto at det var Jenner Karoline refererte til. At ingen av de andre deltakerne korrigerer øvrige deltakers feilskrivinger, kan også tyde på at det eksisterer en kultur i praksisfellesskapet der det er rom for å gjøre feil uten at det skal påpekes. Det at deltakerne selv retter opp i skrivefeilene sine, kan forstås som en måte å bevare en form for identitet. Deltakerne ønsker kanskje ikke å fremstille seg på noen negative måter, der de kan oppfattes som slurvete eller dårlige skrivere. Deltakerne peker likevel ut sine egne feilskrivinger i det de retter opp i disse, som om de vil vise at de vet at de har gjort en feil.

Selv om normen i gruppechatten kan se ut til å korrigere sine egne feil, kan en skrivefeil likevel bli kommentert av de andre deltakerne. Kommenteringen bør ikke ses på som en direkte korrigerende av skrivefeilene, men ser ut til å bygge på en humoristisk tone. Slike kommenteringer er helt uskyldige, og gjøres ikke for å henge ut de andre deltakerne. Slik kommentering kan i enkelte tilfeller være å le av andres formuleringer:

585: Emma: ka e det for nåkka?

587: Maria: En klær

588: Johanne: En klær 😂

589: Maria: En jumpsuit 😂

Dette eksempelet utspiller seg i forkant av utdraget der Kristina spurte om noen andre av deltakerne kunne kjøpe et klesplagg for henne, som vist i del 4.3. Ytring 587 er regnet som en skrivefeil fordi artikkelen «en» ikke samsvarer med flertallsformen av substantivet «klær». Det er grunn til å anta at denne skrivefeilen oppsto fordi Maria var uoppmerksom, i og med at hun vanligvis ikke skriver slike samsvarsfeil. Johanne kommenterer skrivefeilen i form av å påpeke

den, men det oppfattes ikke som direkte korrigerende. Den tilhørende emoji gir et inntrykk av at Johanne oppfattet Marias skrivefeil som humoristisk. Johannes kommentar ser likevel ut til å påvirke Maria til å rette opp i samsvarsfeilen, noe hun gjør i ytring 589. Det tolkes likevel ikke som om Maria tar seg nær av kommentaren, fordi emoji-valget i ytringen understreker at hun også synes at skrivefeilen var humoristisk. Å kommentere skrivefeil på denne måten bryter med den mulige normen som eksisterer i fellesskapet. Deltakerne har ikke for vane å kommentere skrivefeil, men når det skjer får det også en funksjon. Kommenteringen slik som i eksempelet ovenfor viser likevel at skrivefeil i gruppechatten ikke behandles som en formell greie der de korrigeres. Kommentaren vist ovenfor bygger ene og alene på humor, og viser kanskje heller at det er rom for å le av egne og andres feil.

Deltakerne kommenterer ikke bare de andres skrivefeil i form av å påpeke dem. I andre tilfeller kan en skrivefeil potensielt bli til en lokalressurs som andre deltakere kan spille videre på:

854: Camilla: Vord

855: Maria: Hallais kom til meg på freda på **vord**

856: Camilla: grett

857: Ida: greit kommer

...

2295: Sara: 😂😂😂😂 skummelt kor **sand** den der e

2296: Ida: Ja den e kanskje litt **sand**

2297: Sara: æ kan tydeligvis ikke skrive

2298: Kristina: småsandt det der

I det første eksempelet kan det se ut til at ordet *vord* er et ord deltakerne faktisk har i vokabularet sitt. Dette inntrykket kommer av at to deltakere bruker dette ordet, og kanskje særlig fordi deltakerne Camilla, Maria og Ida ikke gir uttrykk for at dette er en feilskrivning. «Vord» er faktisk en skrivefeil for forkortelsen *vors*, som kommer fra ordet *vorspiel*. I det neste eksempelet er det verdt å påpeke at Ida og Kristina heller ikke skriver ordet *sand* når de til vanlig viser til at noe er *sann* [*sant*]. Deltakerne i ytringene 855, 2296, 2298 har, i likhet med

deltakeren i ytring 588, til felles at de kopierer en annen deltakers feilskrivning, og behandler disse som vel anvendte ord i egne ytringer.

Det som imidlertid skiller bruken av skrivefeilene i de to eksemplene ovenfor fra ytring 588, er at deltakerne ikke bare påpeker feilen ved å kopiere den – men de spiller også videre på den. Maria bruker Camillas feilstaving som en inngang til å invitere de andre deltakerne på vorspiel hjemme hos henne. Marias ytring kan tolkes som en form for erting av Camillas skrivefeil, noe som kan ses på som en form for sjikanering. Camilla er likevel selv en av deltakerne som uttrykker at hun vil delta på vorspielet, til tross for at Maria erte skrivefeilen hennes. En kan derfor se på denne ertingen som en måte å understreke det vennskapet deltakerne har seg i mellom. De kjenner hverandre så godt at de vet at de kan erte og tulle med hverandres skrivemåter uten at noen av de andre tar seg nær av det. Det kan derfor se ut til at Camilla oppfatter at dette er ment som vennskapelig eller humoristisk erting, og ikke en form for mobbing eller sjikanering. Dette kan også synes å være tilfellet i det andre eksempelet der deltakerne spiller videre på Saras skrivefeil. Denne videreføringen av skrivefeilen bør også betraktes som en humoristisk og kameratslig erting, der den vennskapelige sjargongen deres kommer til uttrykk.

En interessant forskjell i denne sammenhengen er likevel at Camilla og Sara ikke korrigerer ordene de har skrevet feil etter at noen andre har kopiert dem, slik som Maria gjorde i ytring 898. Det kan tyde på at det eksisterer et skille mellom det å anerkjenne en skrivefeil i form av å kopiere den, og det å terge noen for den. I tillegg til en mulig «rettskrivingsnorm» i gruppechatten kan en annen mulig årsak til at deltakere ofte korrigerer sine egne skrivefeil være nettopp det at de vet at de andre deltakerne kan komme til å terge dem for det.

Ut fra eksemplene vist i dette delkapittelet er det tydelig at skrivefeil utvilsomt oppstår i datamaterialet. En årsak til dette kan være at dialektale ord blir korrigert av autokorrektur, eller at deltakerne er uoppmerksomme på skrivefeilene som oppstår. Når en deltaker er bevisst på at hun har skrevet et ord feil, retter hun gjerne opp i det selv. Dette kan gi et inntrykk av at det eksisterer visse normer i fellesskapet for hvordan man skal skrive og ikke. Dersom en deltaker likevel ikke retter opp i skrivefeilen, kan de andre deltakerne herme etter disse feilskrivningene. Hermingen bryter med normen i fellesskapet, men baseres på humor og brukes for å erte deltakerne. Ertingen bør likevel ikke forstås som en form for korrigerende der noen deltakere vil påpeke skrivefeilen ved å skrive korrekt skrivemåte, men heller ses i lys av det vennskapelige båndet dem i mellom. Det tyder på at skrivemåten i gruppechatten ikke anses som svært formell

for deltakerne. Kopieringen og ertingen av skrivefeil tyder heller på en slags støtte for hverandre, der de påpeker feil på en vennskapelig måte. Kommentering av skrivefeil kan forstås som et uttrykk for et vennskap hvor deltakerne kjenner hverandre godt, og vet at det er rom for å terge hverandre – uten at noen tar seg nær av det.

Skrivefeilene som gjøres og kommenteres i det kvinnelige fellesskapet jeg studerer kan i noen grad sies å skille seg fra det mannlige fellesskapet Lande (2017) studerte. Det bør påpekes at Lande ikke behandlet dette som en egen kategori, men presenterte dette under «andre analytiske perspektiver» (Lande, 2017, s. 92). En felles praksis begge fellesskapene gjør er å rette opp i skrivefeil en selv har produsert. I Landes fellesskap gjaldt dette i størst grad i tilfeller der skrivefeilene kunne ha ført til misforståelser (s.st.). I mitt fellesskap ser det ikke nødvendigvis ut til at deltakerne korrigerer sine egne skrivefeil for å unngå misforståelser, men heller for å ytre seg presist rent grammatisk. Dette gjelder eksempelvis ytring 1285 hvor Marte skriver «Lei i **mutt** navn», og korrigerer skrivefeilen i neste ytring. Meningsinnholdet i ytringen bevares selv om skrivefeilen er til stedet, så deltakerne forstår at Marte stiller seg positiv til å leie noe i hennes navn uavhengig av korrigeringen.

Et annet punkt som kan ses på som et skille er at Lande finner eksempler på ytringer i materialet der en deltaker direkte korrigerer en annen deltakers skrivefeil (Lande, 2017, ss. 92-93). Han poengterer at dette kun gjelder to tilfeller, men slike korrigeringer er likevel til stedet. I mitt materiale finner jeg ingen eksempler på at en deltaker direkte korrigerer en annen deltakers språkbruk, men flere eksempler på det jeg har omtalt som kopiering og erting. En felles faktor blant fellesskapene når det gjelder slike metaspråklige kommentarer, kopiering og erting, er likevel at de synes å være humoristisk motiverte.

4.5 Oppsummering av analysen

Jeg har i dette kapittelet analysert sentrale trekk i de fire utvalgte analysekategoriene, ved bruk av eksempler fra materialet. Til oppsummering viser analysen at deltakerne bruker de stilistiske ressursene til svært varierende formål. Dialektbruken i gruppechatten kan se ut til å være en faktor for å bevare deltakernes identiteter. I og med at gruppechatten som kontekst ser ut til å inneholde lav grad av formalitet, ser det ut til å være akseptert å skrive på dialekt. Dette kan komme av deltakernes relasjon til hverandre, og det faktum at de kommer fra samme sted. Det ser likevel ut til å eksistere normer for hvilke ord som skal skrives på dialekt og ikke, selv om det oppfattes som at deltakerne har et relativt avslappet forhold til disse reglene. Deltakerne ser ikke ut til å veksle bevisst mellom dialekt og bokmål i særlig grad, noe som resulterer i at språkbruken i gruppechatten gjenspeiler deltakernes hverdagslige språkbruk i større grad. Det kan se ut til at det vennskapelige båndet er styrende for dialektbruken.

Deltakerne bruker også emoji'er til ulike formål, der det å bekrefte vennskap og uttrykke støtte ser ut til å stå sentralt. Emoji'er kan visualisere ulike konsept, følelser eller ansiktsuttrykk, og har en sentral rolle for å understreke følelsesdimensjonen i ytringene. Emoji'er kan i høyeste grad ses på som et supplement for emosjonell tilhørighet. Bruk av emoji kan i mange tilfeller sammenlignes med ortografisk ekspressivitet. Denne ressursen ser ut til å fungere som en understrekende eller forsterkende ressurs, som også innebærer et ekspressivt aspekt. Deltakerne bruker gjerne denne ressursen for å uttrykke ulike typer følelser, eller for å uttrykke et «volumskifte» i stemmen. Skrivefeil er også en ressurs jeg har kartlagt i dette prosjektet. Skrivefeil kan være en konsekvens av autokorrektur eller uoppmerksomhet, og korrigeres gjerne av deltakeren som utfører skrivefeilen. Når andre deltakere kommenterer skrivefeil, forstås det som et normbrudd. Normbruddene ser likevel ut til å bygge på humor, og brukes for å erte de andre deltakerne på en vennskapelig måte.

5 Diskusjon

Resultatene fra analysen i denne CMC-studien viser at det finnes svært stor språklig variasjon i mine deltakeres interaksjon med hverandre. Slik som det fremgår av analysekapittelet, finnes det visse stiler som kan sies å være karakteristiske for dette praksisfellesskapet. Overordnet sett kan det se ut til at de stilistiske ressursene ikke bare har en kommunikativ funksjon, men også en sosial funksjon. Sett i lys av problemstillingen min, «*hvilke stilistiske ressurser anvender deltakerne i dette praksisfellesskapet, og hvilken funksjon har disse ressursene?*», er det flere interessante perspektiver å trekke frem i dette kapittelet.

Som jeg var inne på i teorikapittelet beskriver Hårstad og Opsahl (2013, s. 38) begrepet stil som noe som viser til alle valgmulighetene mennesker har i hverdagen. De sier også at alt potensielt kan bli et stiltrekk, så lenge de fylles med et meningsinnhold. Et sentralt moment er at i valg av visse stiler, velger man umiddelbart bort noe annet. Deltakerne, og mennesker generelt, står kontinuerlig i posisjon til å velge mellom stilistiske ressurser i kommunikasjon med andre. Ingen av deltakerne tar avstand fra noen av ressursene som brukes i chatten. Dette kan bety at deltakerne i det kvinnelige praksisfellesskapet anerkjenner kategoriene jeg har presentert i denne oppgaven som anvendelige stiltrekk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 39). Deltakernes valg av stiler, og det å bruke disse konsekvent, kan forstås som et grunnleggende fundament i et praksisfellesskap som sådan. Deltakerne deler like tanker, verdier og måter å prate på, noe som er sentrale prinsipper for begrepet praksisfellesskap (Eckert, 2000, s. 35).

Systematisk bruk av stilistiske ressurser gjør det tydelig at det eksisterer et normgrunnlag i dette praksisfellesskapet. Innenfor hver analysekategori har jeg funnet tendenser som peker mot etablerte normer for bruk av de stilistiske ressursene. Deltakerne skriver visse ord på dialekt, bruker emoji'er til visse formål, bruker ortografisk ekspressivitet på visse måter, og har visse regler for korrigerende av skrivefeil. Disse normene, eller mønstrene som Mæhlum (2008, s. 90) omtaler det, kan ses på som en sosial avtale mellom deltakerne i praksisfellesskapet. Selv om avtalen ikke nødvendigvis er formulert som en pakt der spillereglene er fastsatt på forhånd, ligger normene, bevisst eller ubevisst, som et bakteppe i interaksjonen.

Hvor faste disse normene er, kan imidlertid diskuteres. Analysen viser at deltakerne ikke alltid følger mønstrene i fellesskapet. Men, når en bryter med de fastsatte normene, får dette også en funksjon. Som vi har sett kan nye måter å skrive på, slik som eksempelvis ved å ta på seg en rolle som *jeg* (jf. kapittel 4.1), skape en ny stemme i gruppen. Denne stemmen bryter helt

tydelig med normene for dialektbruk, men kan forstås som en form for stilisering (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 38). Dette eksempelet på stilisering er også et stilvalg, der deltakeren velger å bryte med de etablerte normene for dialekt. Å kommentere andres skrivefeil, i form av kopiering og/eller erting, bryter også med normene for korrigerende av feilskrivning. Begge disse normbruddene baseres dog utelukkende på humor, og bør ses i lys av den humoristiske tonen som eksisterer i vennskapet mellom kvinnene i studien.

Normene i det kvinnelige praksisfellesskapet jeg studerer, har mange likheter med normene i det mannlige fellesskapet Lande (2017) studerte. Slik som det fremgår av analysedelen kan en trekke flere linjer mellom praksisfellesskapene når det gjelder bruk av stilistiske ressurser. Et sentralt poeng er likevel at normene er situasjonsbestemte, noe som betyr at stiltrekkene ikke nødvendigvis har identiske formål i praksisfellesskapene. Et godt eksempel på dette er nettopp normbruddet *jeg* i det kvinnelige praksisfellesskapet. I Landes fellesskap ville dette trolig ikke ha vært noe deltakerne la merke til, fordi flere av de mannlige deltakerne i hans studie har for vane å skrive på bokmål. I mitt materiale opptrer dette derimot som et tydelig normbrudd i bruk av dialekt. Dette viser at en og samme stilistiske ressurs kan bety forskjellige ting for forskjellige fellesskap. Vi kan se dette i lys av Stæhrs (2015, s. 156) begrep *vennegruppegenererte normer*, som sier noe om modeller for sosial og språklig handling. Stæhr forklarer slike normer ved at ulike sosiale og språklige praksiser kan fungere som normalen i ulike grupper. Dialekt og normer for dialektbruk vil ikke bety det samme for det mannlige fellesskapet, fordi de har andre normer for denne ressursen.

En faktor til slike gruppegenererte normer, kan knyttes til samtaleemnene i praksisfellesskapene. Mange av ytringene Lande trekker frem i sin oppgave er knyttet til fotball, fotballspillere eller fotballkamper. De stilistiske ressursene Landes fellesskap bruker, er i stor grad brukt for å forsterke meningsinnholdet i ytringene. Dette gjelder kanskje særlig ressurser som har en ekspressiv eller forsterkende effekt. Dette kan ses i sammenheng med studier som rapporterer at menn gjerne er mer engasjerte i samtaler knyttet til en spesiell hendelse eller aktivitet, slik som fotball (Eckert & McConnell-Ginet, 2013, s. 117). Det mannlige fellesskapet ser i større grad ut til å benytte gruppechatten som et faktisk samlingspunkt, der følelsene som kommer til uttrykk bør ses i forbindelse med den interessen eller hendelsen som foregår samtidig som ytringene skrives. Selv om både jeg og Lande har samlet inn ytringer over like lange tidsperioder, har han langt flere ytringer enn meg i sitt materiale. Dette kan understreke det faktum at Landes deltakere bruker chatten som et samlingspunkt, der samtalesekvensene antakeligvis er mer innholdsrik i form av flere ytringer om et tema som fotball.

Samtaleemnene i det mannlige praksisfellesskapet skiller seg fra samtaleemnene i det kvinnelige praksisfellesskapet. Mange av eksemplene jeg trekker frem i analysen er knyttet til avtaler om sammenkomster. Deltakerne mine uttrykker seg svært ekspressivt, og forsterkingen av det emosjonelle står sentralt i de stilistiske ressursene kvinnene bruker. Kvinnene uttrykker ikke følelser for en eksplisitt hendelse som foregår samtidig, men knytter dem heller til momenter som senere vil føre til sammenkomster. Ressursene brukes ofte for å uttrykke støtte overfor hverandre, eller for å understreke følelser, noe som ofte anses som vanlig for kvinnelig interaksjon (Eckert & McConnell-Ginet, 2013, s. 116). Det kvinnelige og det mannlige praksisfellesskapet uttrykker altså emosjonell tilhørighet på ulike måter, der de stilistiske ressursene i det kvinnelige fellesskapet i stor grad kan ses på som en måte å understreke vennskap på. Normene for de stilistiske ressursene bør i en slik sammenheng anses som situasjonsbestemte, og kan forstås som normale for de ulike vennegruppene.

Det er det liten grunn til å anta at det å være mann eller kvinne har noe å si for måten vi uttrykker oss språklig eller interaksjonsmessig, fordi språklige varianter vil ha ulik betydning og funksjon for ulike grupper, uavhengig av kjønn (Mæhlum, 2008, s. 122). Analysen viser at de stilistiske ressursene kan ha ulik betydning for det kvinnelige og det mannlige fellesskapet. Den viser imidlertid også at begge praksisfellesskap bruker flere av de samme stilistiske ressursene, noe som støtter opp om Norrby og Håkansson (2015, s. 129) forståelse av bruk av stiler som nærmest kjønnsnøytrale.

For å forstå normfeltet for de stilistiske ressursene i gruppechatten, kan det derfor være mer relevant å trekke inn deltakernes relasjon til hverandre. I del 3.1 greide jeg ut om forholdet mellom deltakerne offline. De aller fleste har kjent hverandre siden barneskolealder, og har derfor nære relasjoner til hverandre. Språket i den kvinnelige gruppechatten gjenspeiler i stor grad det muntlige språket i «hverdagen», og bør derfor ses i sammenheng med konteksten offline. Måten de stilistiske ressursene brukes på, vitner om en etablert kommunikativ kompetanse. Deltakerne har kunnskap om hvordan de skal bruke språket for å kommunisere med hverandre, og de forholder seg som regel til normene for dette. Lande (2017, s. 97) påpeker også i sin studie at relasjonene til deltakerne offline er nødvendige for å forstå det liberale normgrunnlaget i hans materiale. Han forstår gruppechatten som et sosialt rom der fortolkningsrammene blant annet baseres på felles pragmatisk kunnskap om hvem avsenderne er og felles bakgrunnskunnskap om samtaleemnene i chatten (s.st.).

Relasjonene som offline strekker seg langt tilbake i tid, er imidlertid ikke det eneste som bør kommenteres i denne sammenheng. I og med at sosiale medier har vært en sentral del av de kvinnelige deltakernes oppvekst, har kommunikasjon over slike plattformer eksistert lenge før gruppechatten på Messenger ble opprettet. Normene for hvordan deltakerne i denne studien interagerer med hverandre, kan derfor også ses på som en videreføring av tidligere digitale normer. Dette bør ikke forstås som et grunnlag for å forstå relasjonene online og offline hver for seg, men heller som et forsøk på å nyansere bildet av normene i gruppen. Et eksempel på en videreføring av en digital norm er bruk av dialekt i sosiale medier. Å skrive på dialekt i sosiale medier kan på en side ses i sammenheng med at kommunikasjonen foregår i private medier, noe som kan gjøre terskelen lavere for å skrive på dialekt (2019, ss. 106-107). Det kan samtidig også komme av at deltakerne har en relasjon til hverandre, er fra samme sted, og kommuniserer med andre deltakere som skriver på dialekt (Strand, 2018, s. 34). I og med at deltakerne interagerer med mennesker de kjenner godt i et privat medium, er det nærliggende å tro at dette er potensielle faktorer til at deltakerne mine skriver på dialekt. Jeg støtter meg derfor på Landes argument, og argumenterer for at offline-relasjoner er grunnleggende for å beskrive normrammene i den kvinnelige gruppechatten. Forhandling av normer og regler i gruppen skjer likevel automatisk, og normene endres med tiden. Normgrunnlaget for dialekt har endret seg over tid, noe som kan eksemplifiseres med at deltakerne skriver *meg* i stedet for det dialektale *mæi*.

Selv om normene som regel følges i fellesskapet, er det også et faktum at det til tider forekommer brudd på disse. Et normbrudd som kan sies å eksplisitt tilhøre interaksjonen online, er kommentering av andres skrivefeil. Dette anses som en skriftspråklig norm, fordi det foregår innenfor rammene for skrift. Jeg nevnte tidligere at normbruddene i gruppechatten utelukkende baseres på humor, og bør ses i lys av den humoristiske tonen i vennskapet. Å kommentere andres feilskrivinger online kan på en side forstås ut fra deltakernes relasjon til hverandre. De kjenner hverandre godt, og vet at de kan erte hverandre uten at noen av deltakerne tar seg nær av det. På denne måten kan kommenteringen være med på å bekrefte de vennskapelige relasjonene. På en annen side kan valget om å kommentere en annen deltakers skrivefeil, eller ikke, vel så mye handle om fellesskapet. Normer er kompliserte, og ved å utfordre dem kan deltakerne forhandle nye sosiale roller eller bilder av seg selv. At de kvinnelige deltakerne ikke korrigerer hverandre poengterer likevel at gruppechatten er en mindre kompetitiv arena, noe som igjen understreker at dette kvinnelige fellesskapet ikke handler om konkurranse (Eckert & McConnell-Ginet, 2013, s. 116). Dersom konkurranseaspektet hadde vært gjeldende i dette

praksisfellesskapet, ville de kanskje ha brukt nettopp slike situasjoner til å trekke hverandre ned eller hevde seg overfor hverandre.

Normen for håndtering av skrivefeil generelt, altså å korrigere seg selv, kan på et overordnet nivå knyttes til identitet. Selvkorrigerer kan forstås som et kompetitivt trekk, på en slik måte at deltakerne i min studie ønsker å fremstille seg selv som den de er. Mæhlum (2008, s. 108) beskriver den personlige identiteten vår som noe som skiller oss fra andre individer. Å opptre på nettet likt seg selv, kan derfor være en årsak til at deltakerne korrigerer seg selv. Øvrig bruk av stilistiske ressurser kan også forstås som et uttrykk for identitet, fordi de stilistiske ressursene må forstås i de situasjonene de brukes i. Valg av ressurser, og det faktum at alle deltakerne bruker de samme ressursene, kan ses på som deltakernes måter å identifisere seg med hverandre (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 39).

Det som utpeker seg som den tydeligste identitetsmarkøren i mitt materiale, er dialektbruken. Språket og dialekten vår er med på å bygge vår personlige karakter, og det er noe vi bruker for å uttrykke hvem vi er. Dialekten er en del av identiteten vår, og denne ressursen kan i dette fellesskapet tolkes som et uttrykk for deltakernes personlige og sosiale identitet. I Røynelands (2018, s. 22) studie kunne dialekt være et uttrykk for både overdreven nasjonalisme og nasjonal ekthet, mens dialekt fikk en annen funksjon i Landes studie. Dialektbruken i det kvinnelige praksisfellesskapet uttrykker en form for nærhet til seg selv og andre, noe som kan anses som sentrale faktorer for personlig og sosial identitet (Mæhlum, 2008, s. 108). Talemålet er med andre ord en egenskap som kvalifiserer deltakerne til å delta i praksisfellesskapet (s.st.). Dialektbruken står i dialog med det dynamiske aspektet ved normer, fordi en kan bruke dialekt på så mange måter. Men, som vi har sett, finnes det likevel grenser for hva som er tillatt og ikke i de vennegrupperte normene.

I praksisfellesskaper generelt er det ofte en sammenheng mellom individ, gruppe, aktivitet og mening (Eckert, 2000, s. 35). I interaksjonen i det kvinnelige praksisfellesskapet er det en tydelig sammenheng mellom relasjon og tilhørighet, som får en meningsskapende sammenheng. Innenfor dette praksisfellesskapet har det utviklet seg stilistiske ressurser som brukes likt, og normer basert på offline og online relasjoner. Normene som kan sies å være interne for dette praksisfellesskapet kan handle om å etablere en distanse mellom «vi» og «de andre». Denne distansen viser ikke til begrepet språksamfunn, men bør heller forstås som et uttrykk for et forsterket sosialt praksisfellesskap, med et ønske om å høre sammen. Normene ser ut til å bygge opp praksisfellesskapet, og bekrefte det. Normbrudd kan forekomme, noe som

bygger på humor. Normbruddene er også med på å bekrefte vennskap og relasjoner. Normene i gruppen bør derfor, i likhet med normer generelt, ikke forstås som noe uforanderlig, men et fenomen som alltid synes å være under forhandling og utvikling (Mæhlum, 2008, s. 91).

De stilistiske ressursene deltakerne benytter seg av i gruppechatten, har i all hovedsak sosiale funksjoner. Ressursene som opptrer i materialet, kan i høyeste grad forstås som karakteristiske for det som kan kalles «CMC-språket» i dag (Androutopoulos, 2006, s. 421). Språket som brukes i den sosiale konteksten er antakeligvis ikke hensiktsmessige å bruke i alle situasjoner, men det er åpenbart hensiktsmessig å bruke de stilistiske ressursene i dette praksisfellesskapet. Dette bør selvsagt forstås i lys av at kommunikasjonsarenaen Messenger tillater bruk av disse ressursene (Hårstad, u.u.). Den sosiale konteksten og språket som brukes i denne konteksten, er derfor i høyeste grad interessant for den brukerorienterte CMC-forskningen (Stæhr A. , 2015, s. 155).

6 Avslutning

I dette kapittelet vil jeg samle perspektivene fra kapittel 4 og 5, og vil derfor begynne med å gjenta problemstillingen min:

Hvilke stilistiske ressurser anvender deltakerne i dette kvinnelige praksisfellesskapet, og hvilken funksjon har disse ressursene?

I denne oppgaven har jeg presentert ulike måter deltakerne bruker stilistiske ressurser på. Ved bruk av eksempler fra materialet, har vi sett at språkbruken i praksisfellesskapet er svært variert. Deltakerne bruker stilistiske ressurser til ulike formål. Lokalt sett har ressursene klare funksjoner, der det å understreke meninger og uttrykke følelser står sentralt. Deltakernes dialektbruk ser i stor grad ut til å gjenspeile det muntlige språket i hverdagen, og er et tydelig uttrykk for identitet. Emojier som ressurser brukes i stor grad for å uttrykke det følelsesmessige aspektet i ytringene. Ortografisk ekspressivitet kan også sies å ha en ekspressiv funksjon, men denne ressursen kan også fungere som et uttrykk for engasjement og stemmebruk. Vi har sett at skrivefeil kan forårsakes av momenter som uoppmerksomhet, men at deltakerne retter opp i sine egne skrivefeil. Korrigerings av egne skrivefeil kan også forstås som et uttrykk for å identifisere seg som seg selv på nettet.

På et overordnet nivå er de vennskapelige relasjonene styrende for bruken de stilistiske ressursene. I praksisfellesskapet eksisterer det etablerte normer for hvordan deltakerne skal interagere med hverandre språklig sett. I noen tilfeller brytes normene, noe som får en humoristisk funksjon. Normbruken og normbruddene bør ses i lys av relasjonene som ligger som et bakteppe i interaksjonen. Flere av de stilistiske ressursene som brukes kan ses på som refleksjoner av deltakernes sosiale og personlige identiteter, noe som kan være med på å påvirke de stilistiske valgene som foretas i gruppechatten. De stilistiske ressursene kan likevel oppfattes som oppbyggende og understrekende for praksisfellesskapet som sådan, og reflektere samtalestilen og samtaleemnene i interaksjonsstilen mellom deltakerne utenfor nettet.

Et sentralt poeng med de stilistiske ressursene i gruppechatten, er at de kan overlape hverandre. Stilistiske ressurser som kan sies å fungere som uttrykk for følelser, kan brukes om hverandre. En funksjon er derfor ikke forbeholdt kun en ressurser. Deltakerne bruker eksempelvis de stilistiske ressursene emoji og ortografisk ekspressivitet, som begge kan sies å ha et ekspressivt formål. Å bruke en ressurser utelukker dermed ikke bruk av andre ressurser.

Som vi har sett eksisterer det visse forskjeller mellom det mannlige praksisfellesskapet Lande (2017) studerer, og det kvinnelige praksisfellesskapet jeg studerer. Emosjonell og vennskapelig tilhørighet i det mannlige fellesskapet, kom gjerne til uttrykk gjennom samtaler om fotball. De stilistiske ressursene Landes deltakere bruker, kan sies å understreke og forsterke den kameratslige sjargongen i deres fellesskap. I det kvinnelige fellesskapet jeg studerer, knyttes gjerne emosjonell tilhørighet til situasjoner og samtaler som potensielt kan føre til å møtes offline. De vennskapelige relasjonene i det kvinnelige fellesskapet er altså styrende for de stilistiske ressursene som brukes i chatten. Bruken av stilistiske ressurser bygger opp under praksisfellesskapets sentrale prinsipper, og det ser ut til at det meste handler om å forsterke og bygge relasjoner. Dette gjenspeiler i stor grad gruppechattens overordnede sosiale funksjon – å styrke, støtte og bevare vennskap, i skjæringspunktet mellom interaksjonen offline og online.

Jeg nevnte innledningsvis at dette prosjektet kunne ha relevans for meg som fremtidig norsklektor. For det første har skriveprosessen vært en viktig læring for meg. Tekstarbeid, revidering, strukturering o.l., er ferdigheter jeg har fått utviklet i arbeidet med denne oppgaven. Dette er ferdigheter som så absolutt har overføringsverdi til oppgaveskriving i både grunnskole og videregående skole. Prosjektet har avdekket at det finnes store språklige variasjoner i deltakernes interaksjon med hverandre. Det er grunn til å anta at dette er språkbruk som flere kjenner seg igjen i, fordi CMC åpner opp for å bruke stilistiske ressurser som tillegg til språket. Mange elever deltar kanskje i gruppechatter selv, og ved å bruke stilistiske ressurser og språklige praksiser på nettet for å tilnærme seg digital språkbruk, vil det kanskje oppleves som gjenkjennbart for elevene. Ressursene kan også implementeres i undervisning, der elevene eksempelvis kan «tenkeskrive» på dialekt for å stimulere tekstproduksjon, eller lage sammendrag med bare emoji'er under arbeid med ulike temaer.

Under arbeidet med denne oppgaven har jeg ikke bare gjort meg noen tanker om hvordan dette kan være relevant for mitt fremtidige yrke. Jeg har også reflektert litt rundt temaer som kunne ha vært interessante å studere nærmere i fremtiden. I og med at jeg har latt meg inspirere av Landes (2017) prosjekt, har det falt seg naturlig å sammenligne våre funn. Det har vært en spennende prosess hvor bruken av stilistiske ressurser har blitt lagt under lupen. En ressurs som imidlertid har vært vanskelig å sammenligne, er bruken og funksjonen av dialekt. Det kunne derfor ha vært interessant å studere bruk av stilistiske ressurser i et mannlige praksisfellesskap fra et annet dialektområde enn Landes deltakere. Dette kunne potensielt ha vært et komparativt prosjekt, der kvinnelige og mannlige praksiser i CMC sammenlignes. En slik studie ville

kanskje også ha bidratt med noen interessante perspektiver på bruk av stilistiske ressurser og geografisk tilhørighet.

En annen ting som kunne ha vært et mulig forskningsobjekt, handler om stilistiske ressurser generelt. I dette prosjektet har jeg sett på bruk av stilistiske ressurser over en tidsperiode på e halvt år. Gruppechatten som sådan inneholder, som tidligere nevnt, langt flere ytringer enn de som har blitt analysert og presentert i dette prosjektet. Det kunne ha vært interessant å ta for seg ytringer over en lengre tidsperiode, eller ulike perioder, for å undersøke hvordan bruk av stilistiske ressurser endrer seg over tid. Eksempelet der deltakerne har endret skrivemåte fra *mæi* til *meg* kan i dette tilfellet være interessant.

7 Referanseliste

- Akselberg, G., & Mæhlum, B. (2008). Sosiolingvistisk metode. I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røyneland, & H. Sandøy, *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk* (2. utg., ss. 73-88). Cappelen Akademisk.
- Andersen, E. M. (2018). Konversationsanalyse - Sygdom på nettet. I A. Stæhr, & K. K. Mortensen (Red.), *Sociale medier og hverdagsprog. Analytiske tilgange* (ss. 145-181). København: Samfundslitteratur.
- Androutsopoulos, J. (2006). Introduction: Sociolinguistics and computer-mediated communication. *Journal of Sociolinguistics*, 10(4), ss. 419-438.
- Androutsopoulos, J. (2014). Computer-mediated Communication and Linguistic Landscapes. I J. Holmes, & K. Hazen, *Research Methods in Sociolinguistics: A Practical Guide* (ss. 74-90). Oxford, Malden MA: Wiley Blackwell.
- Bakkevoll, G. H. (2019). «Mye tøv du skriv». *Språklege og semiotiske ressursar i politisk CMC. Masteroppgave*. Tromsø: Institutt for språk og kultur, UiT.
- Danesi, M. (2017). *The semiotics of emoji. The rise of visual language in the age of the internet*. Bloomsbury Academic.
- Eckert, P. (2000). *Linguistic Variation as Social Practice*. Malden, Massachusetts, USA: Blackwell.
- Eckert, P., & McConnell-Ginet, S. (2013). *Language and gender* (2. utg.). New York: Cambridge University Press.
- Evans, V. (2017). *The Emoji Code - How Smiley Faces, Love Hearts and Thumbs Up are Changing the Way We Communicate*. Great Britain: Michael O'Mara Books.
- Evjen, L. R. (2011). *æ sitt med klump i halsen når æ skriv det her. Dialekt i skriftspråket i debattforum knytt til tre norske nettaviser. Masteroppgave*. Tromsø: Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærarutdanning, UiT.

- Hårstad, S. (2020). Språk på nettet - tilnæringsmåtar til digital språkbruk. I L. I. Aa, & R. Neteland (Red.), *Master i norsk. Metodeboka 1* (ss. 140-157). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hårstad, S. (Under utgivelse). Digital skrivning under den sosiolingvistiske lupen: Har det skjedd en språklig revolusjon? I L. Jølle, A. S. Larsen, H. Otnes, & L. I. Aa, *Morsmålsfaget som fag og forskningsfelt*. Universitetsforlaget.
- Hårstad, S., & Opsahl, T. (2013). *Språk i byen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hårstad, S., Lohndal, T., & Mæhlum, B. (2017). *Innganger til språkvitenskap. Teori, metode og faghistorie*. Cappelen Damm .
- Lande, T. M. (2017). «My kjedelige grena i ol ass». *Stilistisk variasjon i en gruppechat på Facebook. Masteroppgave*. Tromsø: Institutt for språk og kultur, UiT.
- Lie, S. (2011). *Det digitale språket*. Oslo: Ling Forlag.
- Lillis, T. (2013). Writing in sociolinguistics. I *The Sociolinguistics of Writing* (ss. 1-20). Edinburgh: University Press.
- Mæhlum, B. (2008). Normer. I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røynealand, & H. Sandøy, *Språkmøte* (2. utg., ss. 89-103). Cappelen Akademisk.
- Mæhlum, B. (2008). Språk og identitet. I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røynealand, & H. Sandøy, *Språkmøte* (2. utg., ss. 105-126). Cappelen Akademisk.
- Monka, M. (2018). Sociolingvistik - Dialektbrug på tværs af online- og offlinekontekster. I A. C. Stæhr, & K. K. Mortensen (Red.), *Sociale medier og sprog. Analytiske tilgange* (ss. 29-60). København: Samfundslitteratur.
- NESH. (2018). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet fra De nasjonale forskningsetiske komiteene:
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi/>
- Norrby, C., & Håkansson, G. (2015). *Introduktion till sociolingvistik* (2. utg.). Lund: Studentlitteratur.

- Røynealand, U. (2008). Språk og dialekt. I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røynealand, & H. Sandøy, *Språkmøte* (2. utg., ss. 15-34). Cappelen Akademisk.
- Røynealand, U. (2008). Språk- og dialektkontakt. I B. Mæhlum, G. Akselberg, U. Røynealand, & H. Sandøy, *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk* (2. utg., ss. 47-72). Cappelen Akademisk.
- Røynealand, U. (2018). Virtually Norwegian: Negotiating Language and Identity on YouTube. I C. Cutler, & U. Røynealand (Red.), *Multilingual Youth Practices in Computer Mediated Communication* (ss. 145-167). Cambridge University Press.
- Stæhr, A. (2015). Sociale medier og hverdagsprog. I F. Gregersen, & T. Kristiansen (Red.), *Hvad ved vi nu - om danske talesprog?* (ss. 153-164). København: Sprogforandringscentret.
- Stæhr, A. C., & Mortensen, K. K. (2018). Introduktion - Sprog og sociale medier. I A. Stæhr, & K. Mortensen (Red.), *Sociale medier og sprog* (ss. 9-28). København: Samfundslitteratur.
- Strand, S. E. (2018). «Hvis æ skriv bokmål te nån av trondheimsvennan mine så får æ kjeft for at æ har blitt så fin». *En sosiolingvistisk studie av språkbruk på Messenger. Masteroppgave*. Trondheim: Institutt for språk og kultur, NTNU.
- Vangsnes, Ø. A. (2019). Dialekt i sosiale medium – det norske perspektivet. *Språk i Norden 2019. Tema: Språket i sociala medier*, ss. 94-109.

Vedlegg 1: informasjonsskriv til informantene

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt

Forespørselens bakgrunn og formål

Min mastergradsoppgave i nordisk språkvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet vil handle om språkbruk i sosiale medier.

Du mottar denne henvendelsen fordi du er deltaker i Messengergruppen «[REDACTED]», som jeg ønsker å bruke som utgangspunkt for prosjektet mitt. Jeg vil observere og analysere ytringer som er publisert i tidsrommet 01.06.2017 – 31.12.2017, noe som betyr at ytringer du har produsert før eller etter denne datoen ikke vil være gjenstand for analyse i prosjektet.

Med utgangspunkt i ytringer publisert i «[REDACTED]» vil jeg kartlegge språkbruk i en sosial gruppe på nettet, og senere diskutere hvorfor språket brukes på denne måten.

Lagring og behandling av personvernsopplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket, og er den eneste som vil ha tilgang til personopplysninger om deg.

I selve masteroppgaven vil jeg anonymisere navn og kallenavn på nettet, samt andre opplysninger som kan bidra til å identifisere deg. Navn og kontaktopplysninger vil erstattes med en kode som lagres på en egen navneliste adskilt fra øvrige data.

Jeg kommer til å gjengi utdrag fra gruppechatten i oppgaven, men de som skal lese den vil likevel ikke kunne bruke denne informasjonen til å spore personopplysninger om deg da «[REDACTED]» er en lukket gruppe. Etter planen vil prosjektet avsluttes 31.08.2021. Etter prosjektslutt vil datamaterialet som har vært innhentet i løpet av perioden bli slettet.

Frivillig deltakelse og dine rettigheter

Selv om vi er venninner skal du ikke føle deg presset til å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet, og jeg vil utelate innleggene dine. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg, jeg vil likevel kunne gjennomføre prosjektet.

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir meg rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra UiT Norges arktiske universitet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, kan du ta kontakt med Martine (tlf. 48 11 08 58 / mbe109@uit.no), eller veileder Hilde Sollid (tlf. 776 46 175 / hilde.sollid@uit.no)

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS (tlf. 55 58 21 17 / personverntjenester@nsd.no)

Du kan også kontakte personvernombudet ved UiT Norges arktiske universitet (tlf. 776 46 322 / personvernombud@uit.no)

Med vennlig hilsen

Hilde Sollid

Martine Berg

Veileder

Samtykkeerklæring

Dersom du kan tenke deg å delta må du signere vedlagte svarslipp og returnere til mbe109@uit.no så raskt som mulig.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- å delta i forskningsprosjektet ved at mine data fra gruppechatten kan samles inn og brukes i masteroppgaven

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

